

NOKIA, VIIKIN SÄTERI

KOEKAIVAUSKERTOMUS 2011

KALLE LUOTO
PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO,
KULTTUURIYMPÄRISTÖYKSIKKÖ
2011

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

Kannen kuvat: Viikin kartano kuvattuna vuonna 1781 (N. Ehrenström) laaditussa Nokianvirtaa kuvaavassa rekognosointikartassa (yllä) ja vuonna 1847 laaditussa Pirkkalan pitäjänkartassa (alla). Valokuva: KY 98:1.

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

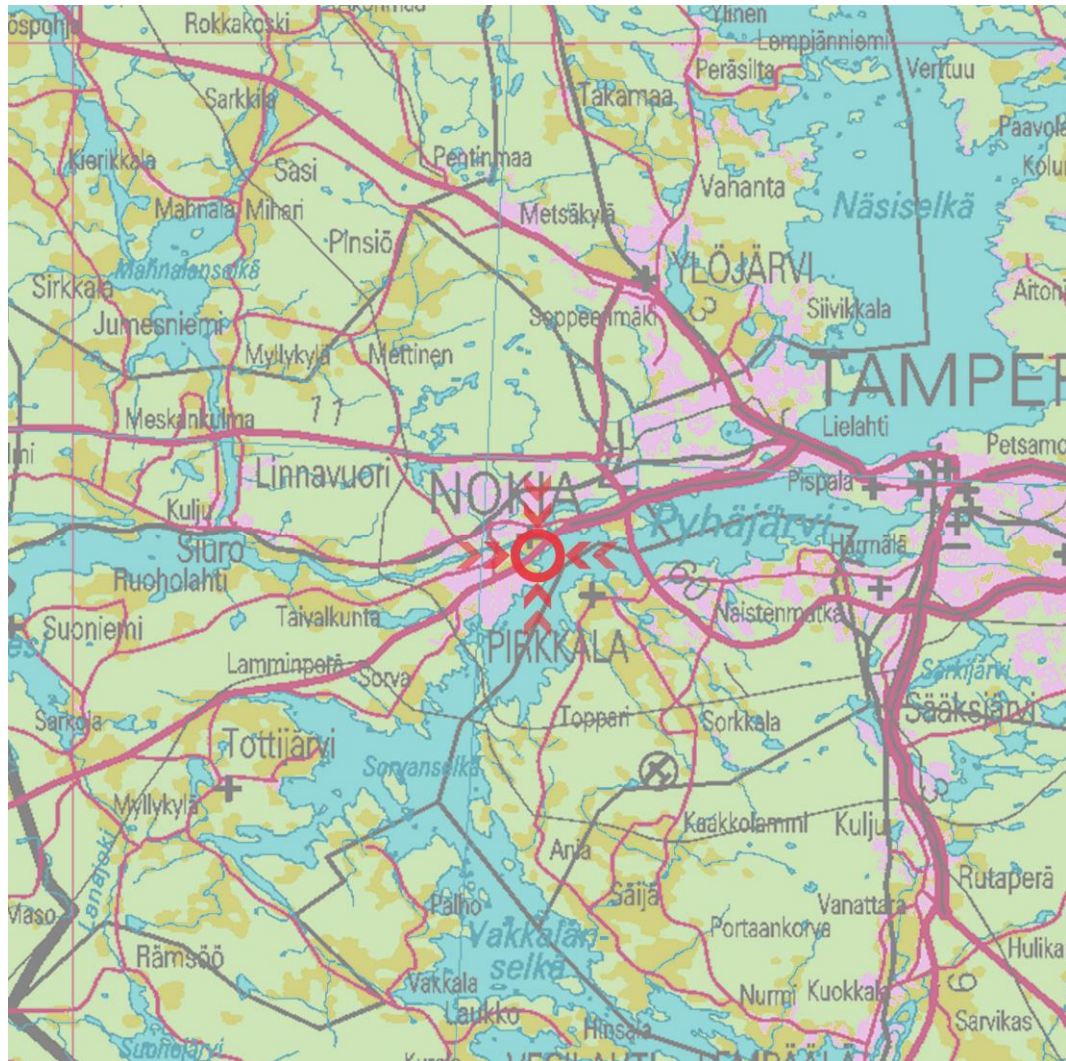
Kohteen nimi	Viikin säteri
Muinaisjäännösrekisteritunnus	1000001961
Kiinteistö	Viik 536-426-1-331
Kunta	Nokia
Kohteen laji	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus	historiallinen
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat, kartanot
Peruskartta	212305 Nokia
Yhtenäiskoordinaatit	P (YKJ): 6823052 I (YKJ): 3315256
ETRS-TM35FIM -tasokoordinaatit:	N / lat: 6820190 E / lon: 315161
Tutkimuksen laatu	Koekaivaus
Tutkimuslaitos	Pirkanmaan maakuntamuseo
Kaivauksenjohtaja	FM Kalle Luoto
Apulaistutkija	HuK Teemu Tiainen
Kenttätöaika	9. – 29.6.2011
Tutkitun alueen laajuus	0,6 ha
Rahoittaja	Nokian kaupungin kulttuuritoimi ja Pirkanmaan maakuntamuseo
Kustannusarvio	16000 euroa + alv. + konservointi- ja analyysikustannukset
Mustavalkonegatiivit	Pirkanmaan maakuntamuseon arkisto, 32 kpl
Digitaaliset kuvatallenteet	Tampereen museoiden SIIRI tietokanta, KYY 98: 1-33
Löydöt	KM 2011021: 1-162
Aiemmat löydöt	KM 2003018: 1-3
Tutkimushistoria	inventointi 2000: Vadim Adel, Pirkanmaan maakuntamuseo inventointi 2002: Timo Jussila, Mikrolitti Oy tarkastus 2002: Georg Haggrén ja Päivi Hakanpää, Museovirasto
Alkuperäinen raportti	Pirkanmaan maakuntamuseon arkisto
Kopiot	Museovirasto
Tutkimuslupa (Museovirasto)	Päätös tutkimusluvan myöntämisestä arkeologisiin koekaivauksiin Nokian Viikin säterin paikalla, DNRO / DNR 027/302/2011

KARTTAOTTEET TUTKIMUSALUEEN SIJAINNISTA

OTE GT-KARTASTA: TUTKIMUSALUEEN SIJAINTI. MK 1: 500 000

KARTTA 1. KOEKAIVAUSALUE, VIKIN SÄTERINPAIKKA. OTE GT-KARTASTA 21N. LISÄYKSET
POHJAKARTTAAN: KALLE LUOTO 2011. MK 1 :250 000.

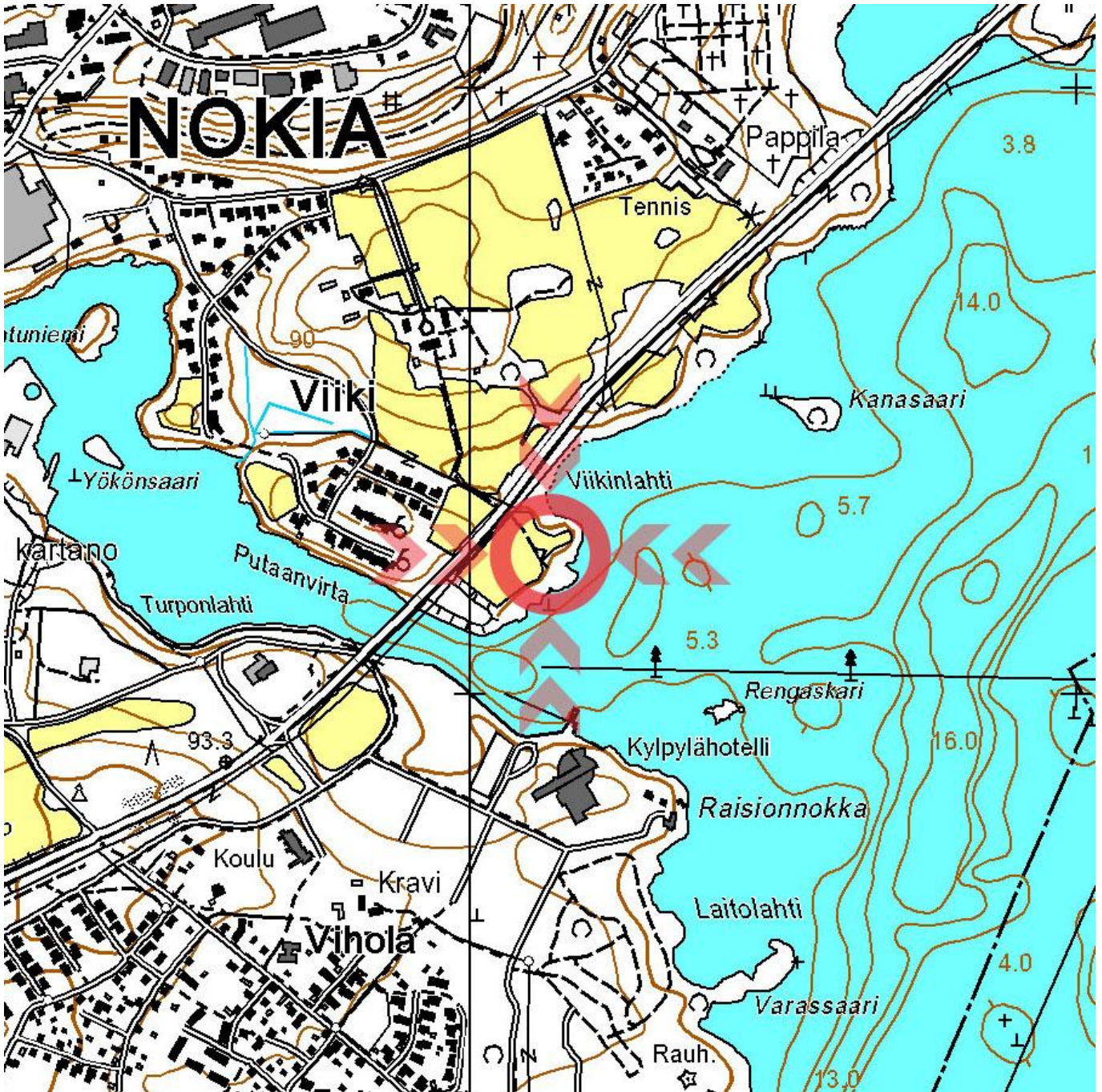
MUINAISJÄÄNNÖS: VIKIN SÄTERI (YKJ 2003) P: 6823052 I: 3315256 TAI (ETRS-TM35FIM) N / LAT:
6820190 E / LON: 315161.

POHJAKARTTA PK 2123 05 NOKIA © MAANMITTAUSLAITOS, LUPA PISA 020/2006.

KARTTA 2. KOEKAIVAUSSALUE, VIKIN SÄTERINPAIKKA. OTE PERUSKARTASTA PK 2123 05.
LISÄYKSET POHJAKARTTAAN: KALLE LUOTO 2011. MK 1 :20 000.

MUINAISJÄÄNNÖS: VIKIN SÄTERI (YKJ) P: 6823052 I: 3315256 TAI (ETRS-TM35FIM) N / LAT:
6820190 E / LON: 315161.

POHJAKARTTA: PK 2123 05 NOKIA © MAANMITTAUSLAITOS, LUPA PISA/020/2006

TIIVISTELMÄ

Kesäkuussa 2011 Pirkanmaan maakuntamuseo teki Nokian kaupungin kulttuuritoimen tilauksesta arkeologisen koekaivauksen Nokian Viikin säterinpaikalla (mj.rek.nro 1000001961). Muinaisjäännös Viikin säteri sijaitsee Putaanvirran suun pohjoispuolella Pyhäjärven Viikinlahden lounaisrannalla. Nykyinen kartanon päärakennus on valtatie 12:n luoteispuolella, kun taas keskiaikainen säterinpaikka sijaitsee tien kaakkoispuolella olevalla pellolla. Kartano rakennukset siirrettiin nykyiselle paikalleen 1800-luvun aikana.

Viikin säterin tonttimaa on sijainnut historiallisten karttojen perusteella Viikinlahden lounaispuolella sijaitsevan pellon itäosassa. Vanha säterinpaikka on autioitunut 1800-luvun aikana, jonka jälkeen alue on ollut peltona. Valtatien rakentamisen jälkeen alue on säästynyt melko hyvin nuoremman asutuksen ja maankäytön vaikutuksilta. Nykyisin alueella ei ole rakennuksia. Tutkimusalue on osa kiinteistöä Viik 536-426-1-331. Kiinteistön omistaa Markku Mustalahti, jolta saatiin suostumus kaivauksen järjestämiseen.

Ennen tutkimuksia tiedettiin, että Pyhäjärven Viikinlahden rannan tuntumassa on näkyvissä kivirakenteita ja mahdollisesti rakennuksiin liittyviä kuopanteita. Säterinpaikan läheisyydessä, valtatie 12 länsipuolella, on myös rautakautinen röykkiöalue.

Kesän 2011 tutkimuksissa oli tarkoitus selvittää, minkälaisia ja minkä ikäisiä jäännöksiä Viikin säterinpaikasta on säilynyt, miten ne sijaitsevat maantien 12 etelä- ja kaakkoispuolella ja mikä jäännösten luonne ja säilyneisyys on. Kysymyksessä oli Viikin säterinpaikan perustutkimus, jonka tulosten perusteella on tarkoitus tarkentaa kysymyksenasettelua Nokian keskiaikaisten säterien vaiheista ja ominaisuuksista sekä asutuksen suhteesta alueen esihistorialliseen asutukseen. Koekaivausalueutta tutkittiin koekuopin, peltoaluetta pintapoimittiin ja havaitut rakenteet kartoitettiin.

Koetutkimuksen rahoituksesta vastasi pääosin Nokian kaupungin kulttuuritoimi ja analyysien kustannuksista Pirkanmaan maakuntamuseo. Tutkimuksen valvojana Pirkanmaan maakuntamuseossa toimi tutkija, FM Vadim Adel, kaivausten kenttätyönjohtajana FM Kalle Luoto ja apulaistutkijana HuK Teemu Tiainen. Nokian kaupungin kulttuuritoimi palkkasi kaivauksille kuusi kaivajaa. Kaivausten kenttätyöt kestivät kolme viikkoa (9.-29.6.2011). Raportti valmistui vuoden 2011 lopussa.

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	2
KARTTAOTTEET TUTKIMUSALUEEN SIJAINNISTA.....	3
TIIVISTELMÄ.....	5
1. JOHDANTO	8
2. YMPÄRISTÖ JA ALUE.....	9
3. HISTORIALLINEN TAUSTA.....	10
AIEMMAT ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET	11
HISTORIALLISET KARTAT	12
4. KOEKAIVAUS 2011	16
KAIVAUSMENETELMÄT	16
JÄLKITYÖT	19
5. HAVAINNOT	21
HAVAINNOT, ALUE A.....	22
HAVAINNOT, ALUE B.....	37
HAVAINNOT, ALUE C	38
LÖYDÖT.....	38
NÄYTTEET	39
6. TULOKSET.....	40
7. LÄHTEET JA LYHENTEET	41
ARKISTOLÄHTEET	41
KIRJALLISUUS	41
KARTAT	41
INTERNET.....	42

LIITTEET

- LIITE 1: KARTAT (KARTTA 3, 4, 5, 6 JA 7)
- LIITE 2: KOEKUOPPAKUVAUKSET
- LIITE 3: MUSTAVALKONEGATIIVILUETTELO
- LIITE 4: DIGIKUVALUETTELO
- LIITE 5: LÖYTÖLUETTELO
- LIITE 6: LUETTELO KONSERVOIDUISTA LÖYDÖISTÄ
- LIITE 7: LUETTELO POISTETUISTA LÖYDÖISTÄ
- LIITE 8: NÄYTTEET: MAANÄYTTEET JA HIILINÄYTTEET

KARTAT

Kartta 1. Koekaivausalue, Viikin säterinpaikka. Ote GT-kartasta 21N. Lisäykset pohjakarttaan: Kalle luoto 2011. MK 1 :500 000.....	3
Kartta 2. Koekaivausalue, Viikin säterinpaikka. Ote peruskartasta PK 2123 05. Lisäykset pohjakarttaan: Kalle luoto 2011. MK 1 :20 000.....	4
Kartta 3: Yleiskartta. MK 1: 1000	Liite 1
Kartta 4: Yleiskartta koekuoppien sijainnista ja muinaisjäännös- rajauksesta. MK 1: 500	Liite 1
Kartta 5: Yleiskartta havaituista rakenteista. MK 1:200	Liite 1
Kartta 6: Koekuoppa 17, koekaista. MK 1:25	Liite 1
Kartta 7: Koekuoppa 22. Luonnos koekuopan rakenteesta ja profilista. MK 1:25	Liite 1

1. JOHDANTO

Vanhimmat kirjalliset maininnat Viikin säteritilasta ovat vuodelta 1450. Suomen asutuksen kyläluettelossa 1560-luvulla Viik mainitaan säterinä. Vanhimpiin tunnettuihin kartanon tonttimaata kuvaaviin karttoihin 1700-luvun lopulta kartanon tonttimaata on merkitty Pyhäjärven rantaan Putaanvirran pohjoisrannan läheisyyteen. Vanha säterin tontti autioitui 1800-luvun aikana ja kartano rakennettiin nykyiselle sijaintipaikalleen.

Kesän 2011 tutkimuksissa oli tarkoitus selvittää, minkälaisia ja minkä ikäisiä jäännöksiä Viikin säterinpaikan muinaisjäännöksestä on säilynyt, miten ne sijaitsevat valtatie 12 (Rauma – Tampere - Kouvola) etelä- ja kaakkoispuolisella alueella sekä mikä jäännösten luonne ja säilyneisyys on. Kysymyksessä oli Viikin säterinpaikan perustutkimus, jonka tulosten perusteella on tarkoitus tarkentaa kysymyksenasettelua Nokian keskiaikaisten säterien vaiheista ja ominaisuuksista sekä asutuksen suhteesta alueen esihistorialliseen asutukseen. Tutkimuksessa jatketaan Putaanvirran ympäristön säteriasutuksen tutkimusta¹. Tutkimusalueetta tutkittiin koeruuduin ja läheistä peltoaluetta pintapoiminnalla. Lisäksi alueella todettuja rakenteita kartoitettiin takymetrin avulla.

Tutkimuksen valvojana Pirkanmaan maakuntamuseossa toimi tutkija, FM Vadim Adel, kaivausten kenttätyönjohtajana FM Kalle Luoto ja apulaistutkijana HuK Teemu Tiainen. Nokian kaupungin kulttuuritoimi palkkasi kaivauksille kuusi kaivajaa. Kaivausten kenttätyöt kestävät kolme viikkoa (9.-29.6.2011).

Kaivaukset tilasi Nokian kaupungin kulttuuritoimi keväällä 2011. Tutkimuksen kustannusarvio oli 16000 euroa + alv. Kustannusarvioon ei sisällynyt kaivajien palkkoja, mistä Nokian kaupunki huolehti kokonaan. Lisäksi summaan eivät sisälly maakuntamuseon kustantamat analyysi- ja konservointikulut, jotka arvioitiin erikseen löytöjen laadun ja määrän tarkennuttua kenttätöiden jälkeen.

¹ vrt. Pirkanmaan maakuntamuseon läheisen Nokian kartanonpaikan aikaisemmat arkeologiset kaivaustutkimukset 2004–2009

2. YMPÄRISTÖ JA ALUE

Muinaisjäännöskohde Viikin säteri sijaitsee Pyhäjärven luoteisrannalla Putaanvirran ja Viikinlahden välisellä niemellä. Alueen luoteispuolella kulkee valtatie 12 (Tampere - Nokia). Pääosin niemi on kesannolla olevaa peltoa. Pyhäjärven puolella on jyrkkä rantatöyräs, minkä alapuolella on tiheäkasvuista vesijättömaata. Pyhäjärven rannan tuntumassa pellon laidassa on näkyvissä kivrakenteita ja mahdollisesti rakennuksiin liittyviä kuopanteita. Ranta-alueella on vanhojen rakennusten (sauna yms.) ja muiden rakenteiden jäännöksiä (laiturit yms.), joita ainakaan toistaiseksi ei voida pitää muinaisjäännöksinä.

Säterinpaikan läheisyydessä on useita rautakautisia muinaisjäännöksiä, joista vanhimmat ajoittunevat 300-luvulle. Säterinpaikan läheisyydessä valtatie 12 länsipuolella on rautakautinen röykkiöalue (mj.rek.nro 536010019).

Viikin keskiaikaisen säterin paikka on nykyisin kesantopeltona. Koska kartanorakennukset on siirretty paikalta 1800-luvun aikana, suuri osa tonttimaasta on säästynyt myöhemmän asutuksen vaikutuksilta, kuten maakerrosten sekoittumiselta. Valtatien toisella puolen, lännessä on rautakautinen röykkiöalue, joista osa saattaa liittyä mahdollisesti aiempaan kyläasutukseen.

KUVA 1. KOETUTKIMUKSET KESKITTYIVÄT KESANNOLLA OLEVALLE PELLOLLE PYHÄJÄRVEN RANNASSA. VASEMMALLA SEULOMISSUOJANA KÄYTETTY KATOS. PINTAHAVAINTOJEN TEKEMINEN PELTOALUEELLA OLI HAASTAVAA, KOSKA ALUETTA PEITTI KASVILLISUUS. KYY 98: 1. KUVATTU LÄNNESTÄ.

3. HISTORIALLINEN TAUSTA

Keskiaikainen Viik Putaanvirran äärellä

Viikin kartano sijaitsi Kuloveteen ja Kokemäenjokeen laskevan Nokianvirran Putaanvirran suulla, josta oli vesitse hyvät yhteydet niin Kokemäenjoen kuin Pyhäjärven suuntaan. Yhteyksiä Viikistä pidettiin todennäköisesti eniten Kokemäenjoen suuntaan (Jaakkola 1994). Varhaisin maininta kartanosta on vuodelta 1442, jolloin Kyrön ja Pirkkalan laamanninkäräjillä (3.2.1442) tutkittiin Viikin, Maatialan ja Yliveden oikeuksia Nokianvirran kalastukseen. Noin sata vuotta myöhemmin Viikin asumakartano maksoi kirkolle 1555 sääntöveroa 4½ äyrin edestä (Suvanto 2002: 649). Kartanon nimestä ei ole tarkkaa tietoa, mutta sen takana arvellaan olevan joko ruotsinkielinen sana "vik" (lahti) tai vuonna 1405 oikeuskäräjien lautamiehenä mainittu Heikki Vijku (Saarenheimo 1973: 74).

Vuonna 1450 Viik kuului vouti Hans Lindenärille. Seuraavana omistajana mainitaan v. 1480 Ylä-Satakunnan kihlakunnantuomari Erik Ragvaldinpoika Fargalt. 1500-luvun alkupuolella kartano isäntänä oli Pohjanmaan kihlakunnantuomarina vuosina 1536-1551 toiminut Anders Westgöte. Seuraavalla vuosisadalla Viikistä tuli ylhäisaatelisille kuulunut sivukartano (Saarenheimo 1973: 75). Viik joutui 1610-luvulla perintönä Nokian kartanon omistajalle Jesper Kruusille. Nokian kartanoista Viik ja Nokia oli koko 1600-luvun Kruusin suvun hallinnassa. Brita De la Gardien kuoltua tilukset peri hänen poikansa vapaaherra Lars Kruusi. Viiki jäi latokartanoksi, jota viljeltiin, mutta jossa omistajat eivät asuneet. Gustav Kruusin kuoltua koko maaomaisuus joutui kreivi Fabian Wredelle v 1692 (Saarenheimo 1973: 75-76).

Uusi aika ja uusi paikka kartanolle

Viikin nykyisen ylempänä rannasta lähellä maantietä sijaitsevan päärakennuksen rakennutti vuonna 1782 kapteeni Otto Mauriz Brakel, joka hankki Viikin kartanon vuonna 1778. Hän halusi siirtää vanhan päärakennuksen nykyiselle paikalle ja toteutti suunnitelmansa langoltaan everstiluutnantti Otto Krister Bojelta lainaamallaan rahoilla. Otto Brakelin pojista nuorin Anton lähetettiin Tukholmaan. Hän kirjoitti viikinkijumalista kertovan näytelmän nimeltä Odin, joka saavutti suosiota. Hänen toinen näytelmänsä Väinämöinen valmistui v. 1829 ennen Lönnrotin Kalevalan ilmestymistä (Saarenheimo 1973: 230-231). Hän oli sijoittanut näytelmänsä henkilöt Viikin mailla sijaitsevalle Junkkarin mättäälle sekä Siuron

Linnavuoreen². Brakel -suku myi Viikin kartanon vuonna 1916 tuomari Ossian Procopélle (Saarenheimo 1973: 233).

AIEMMAT ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET

Ensimmäiset arkeologiset inventointitiedot säterinpaikasta ovat vuodelta 2000 (Adel 2000: kohteet 19 ja 20: 88-99). Vuonna 2002 Timo Jussila tarkasteli kohdetta osana Pirkanmaan historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Heidän lisäksi kohteen ovat tarkastaneet Georg Haggrén ja Päivi Hakanpää vuonna 2002. Arkeologisia kaivaustutkimuksia alueella ei ole aiemmin tehty.

Historiallisen säterinpaikan lisäksi kohteen läheisyydestä on löydetty viitteitä kivikautisesta toiminnasta. Vuoden 2000 inventoinnin yhteydessä Vadim Adel (inventoinnin kohde 47: 123-126) löysi kvartsi-iskoksen, mahdollisen kaapimen teelmän, säterinpaikan lounaispuolelta. Kohde on luetteloitu kivikautisena irtolöytöpaikkana.

Säterinpaikan läheisyydessä maantien 12 luoteispuolella sijaitsee useita rautakautisia hautaröykkiöitä (Viik 1, mj.rek.nro 536010019) ja Viikin mailla onkin tehty useita arkeologisia kaivauksia. Vuosina 1986–87 Turun yliopisto tutki aluetta, joissa Putaanvirran töyräällä, Turuntien (vt 12 Tampere – Nokia) pohjoispuolella oleva kumpu osoittautui kahden kiven- ja maansekaisen raunion muodostamaksi hautarakennelmäksi, johon on haudattu nuoremmalla roomalaisajalla, kansainvaellusajalla, merovinkiajalla sekä viikinkiajalla. Lisäksi rauniosta löytyi keramiikkaa, joka ajoitettiin aivan rautakauden alkuun, mahdollisesti jo esiroomalaiselle ajalle (500 eKr.-50 jKr.). Viikin kartanon nykyisen tonttimaan ja valtatie väliseltä peltoalueelta löydettiin vuonna 2004 tehdyssä inventoinnissa mm. historiallisen ajan asutukseen liittyvää punasavikeramiikkaa ja piitä (Luoto 2004).

² lisätietoa Internetistä, katso lähdeluettelo: Kalevala 175 vuotta; Kalevalan kulttuurihistoria; Suuniitty, Vuokko: Viikin kartanon historiaa; Morgonbladet no 7 (27.01.1853), sivu 3; Carlskrona LäseSällskaps Bibliothek; SKS:n kirjailijamatrikkeli.

HISTORIALLISET KARTAT

Viikin säterin sijaintipaikka käy ilmi historiallisista kartoista. Vanhimmissa, 1700-luvun lopulle ajoittuvissa, kartoissa kartano on merkitty Pyhäjärveen pistävän niemen kärkeen nykyisen Viikinlahden rannalle. Kartoissa säterin rakennukset näyttäisivät keskittyvän rantatöyrään päälle (erit. kuva 6). Kartoissa näkyy myös kartanon paikan muutos 1800-luvun aikana nykyiselle paikalleen maantien laitaan harjun kupeeseen. Vanhojen karttojen perusteella on mahdollista määrittää historiallisen säterinpaikan sijainti (liite 1: kartta 3).

Oman lisänsä karttojen tarkasteluun tuo Magnus von Wright teos "Viikin kartano Nokialla, vasemmalla Pirkkalan kirkko" vuodelta 1846. Piirroksessa on kuvattuna Viikin kartano Nokian kartanon suunnasta Nokianvirran lounaispuolelta. Pirkkalan kirkolla tarkoitetaan harjulla sijaitsevaa nykyistä Nokian kirkkoa. Kuvassa näkyy Viikin säterinpaikan läheisyydessä Nokianvirran rannan jyrkkä rantatörmä sekä rakentamattomia peltoja. Olettavasti Viikin säterin historiallinen tonttimaa näkyy ainakin osittain kuvan oikeassa reunassa rakentamattomana. Piirroksesta saa käsityksen siitä, miltä maisema on näyttänyt 1800-luvun puolivälissä³. Kuvaa on mielenkiintoista verrata vuoden 1847 pitäjänkarttaan (kuva 2), johon Viikin säteri on merkitty vanhalle paikalleen Pyhäjärven rantaan. Ilmeisesti karttapiirros perustuu Viikin osalta pitkälti vanhempaan kartta-aineistoon. Toisaalta vuoden 1847 karttaan on merkitty 1800-luvun loppuun ajoittuva Tampere – Pori rautatie ja Nokian aseman alue.

Rakennusten muuttaminen ei tapahtunut hetkessä, sillä vielä 1840-luvun pitäjänkarttaan on merkitty rakennuksia vanhalle kartanonpaikalle. Täysin autiolta vanha kartanonpaikka näyttää vasta 1900-luvun kartoissa. Lisäpiirteen 1900-luvun karttoihin tuo valtatie 12 rakentaminen vanhan säterinpaikan läheisyyteen, minkä seurauksena vanha kartanonpaikka Pyhäjärven rannassa jää eristyksiin tien rannanpuolelle. Voidaankin otettaa, että säterinpaikan säilymisen kannalta valtatie 12 rakentamisella on osittain ollut myös positiivisia vaikutuksia, sillä se on todennäköisesti eristänyt vanhan säterin tonttimaan ja sitä ympäröivien peltöjen rakentamisen 1900-luvulla.

Ruotsin valtionarkistossa on kartta "0410:E:2:02:002 1759 Tavastehus län /Hämeenlinna Birkala härad /Pirkkala Birkala socken /Pirkkala "Geometrisk Charta öfver Nockia ock Wijks Forsar samt Wattudraget dem emellan..."" , jossa saattaa olla kuvattuna vanhaa kartanoaluetta tarkemmin. Tätä karttaa ei tutkimusten yhteydessä tarkistettu (www.riksarkivet.se).

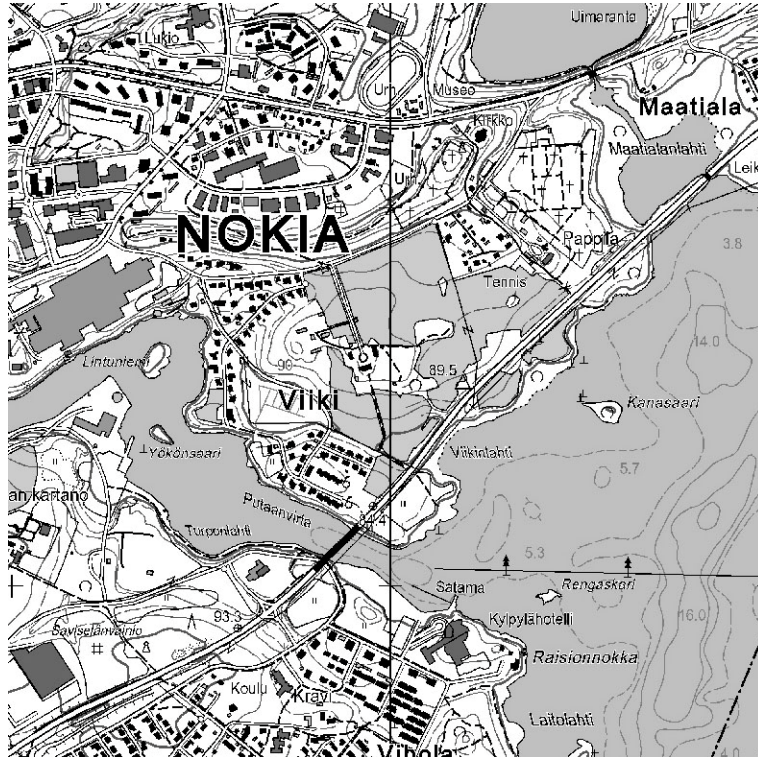
³ Teos on Valtion taidemuseon taidekokoelmissa ja siihen voi tutustua Internet osoitteessa: <http://kokoelmat.fng.fi/wandora/w?lang=fi&si=A+I+34%3A57&&imagesize=1>

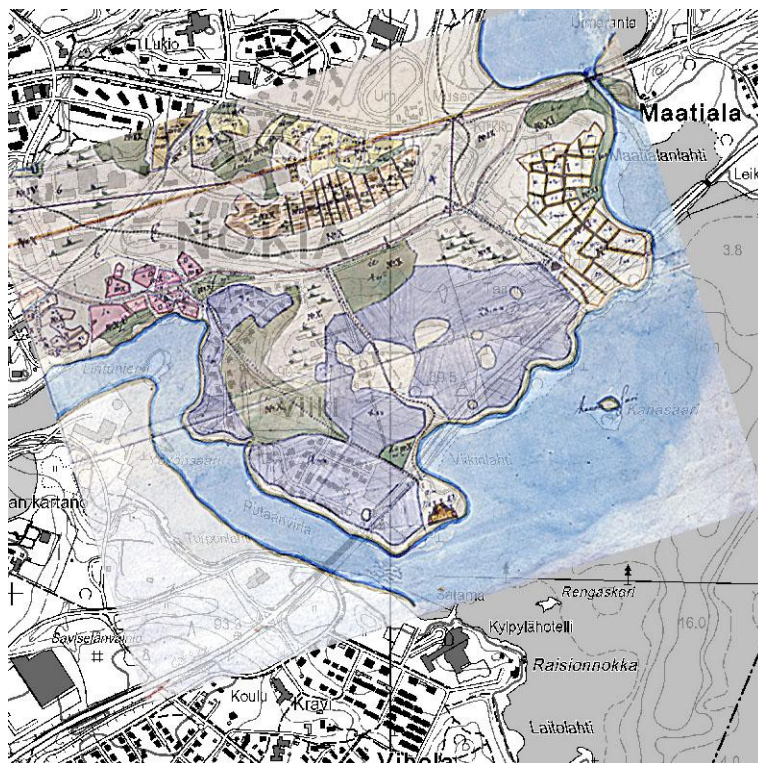
KUVA 2. OTE PITÄJÄNKARTASTA 2123 05 PIRKKALA VUODELTA 1847. TÄHÄN KARTTAAN EI OLE MERKITYY RAKENNUKSIA KARTANON UUELLE TONTTIMAALLE, JOSSA NIIDEN PITÄISI JO TÄSSÄ VAIHEESSA SIJAITA. HUOMAA MYÖS NOKIAN KARTANON (VASEMMALLA ALHAALLA) VIIKISTÄ POIKKEAVA MERKINTÄTAPA. (LÄHDE: DIGITAALIARKISTO).

KUVA 3. VIIKIN KARTANOJA KUVAAVA ISOJAKOKARTTA 1700-LUVUN LOPULTA. TODENNÄKÖISESTI KARTTA ON LAADITTU VUONNA 1768 (KYSE ON ILMEISESTI KARTASTA: MAANMITTAUSHALLTUS H6 5/13) (KUVAN LÄHDE: PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEON ARKISTO, CD-AINEISTO (V.2003), ALKUPERÄINEN KARTTA: KANSALLISARKISTO).

KUVA 4. VUODEN 2006 PERUSKARTTA NOKIAN VIIKIN KARTANON ALUEESTA.PK 2123 05 © MAANMITTAUSLAITOS, PISA LUPA 010/2006.

KUVA 5. YHDISTELMÄKARTTA NYKYEISTÄ PERUSKARTASTA JA ISOJAKOKARTASTA. ISOJAKOKARTAN VÄREJÄ ON SELKEYTETTY. PK 2123 05 © MAANMITTAUSLAITOS, PISA LUPA 010/2006.

KUVA 6. VUONNA 1781 LAADITUSSA KUNINKAAN KARTASTON KARTASSA KARTANOON KUULUVIA RAKENNUKSIA SIJAITSEE SEKÄ NIEMEN KÄRJESSÄ ETTÄ NYKYISELLÄ KARTANON PAIKALLA. UUDELLA KARTANONPAIKALLA SIJAITSEE ILMEISESTI AINOASTAAN PÄÄRAKENNUS. (LÄHDE: JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON JULKAISIARKISTO).

KUVA 7. VIELÄ VUONNA 1847 LAADITTUUN PITÄJÄNKARTTAAN KARTANO ON MERKITYY PYHÄJÄRVEN RANNAN LÄHEISYYTEEN. (LÄHDE: DIGITAALIARKISTO)

4. KOEKAIVAUS 2011

Viikin tutkittava alue jaettiin kolmeen alueeseen (alueet A-C, Liite 1: yleiskartta 4 (MK 1:500)). Näistä alue A oli tärkein tutkimuskohde, koska historiallinen säterinpaikka on sijainnut tällä alueella. Aiempien havaintojen perusteella tiedettiin, että alueella sijaitsee mahdollisesti säteriin kuuluvia rakenteita. Aluetta A ja B erotti pellon poikki kulkeva peltotie. Peltotien lounaispuoleinen alue B koostuu historiallisten karttojen perusteella säterin ulkopuolisesta peltoalueesta, jossa aiemmissa tutkimuksissa oli tehty havaintoja kivikautisesta asutuksesta. Alue C käsitti ranta-alueen, joka lienee paljastunut Nokianvirran perkauksen ja Pyhäjärven pinnanlaskun tuloksena. Alueella C havaittiin historialliselle ajalle ajoittuvia rakenteita, joihin ei kohdistettu tarkempia tutkimuksia, koska niiden katsottiin ajoittuvan huomattavasti kartanokautta nuoremmalle ajalle.

KAIVAUSMENETELMÄT

Tutkimusten yhteydessä kaivettiin 45 koekuoppaa, joiden sijainti on kuvattuna liitteen 1 yleiskartoissa ja liitteessä 2 koordinaattitietoina (YKJ 2003). Koekuopat numeroitiin kaivamisjärjestyksessä. Koekuopat kaivettiin aluksi 0,5 x 0,5 m laajuisiksi ja pääsääntöisesti lounas - koillinen -suuntaisiksi. Useita koekuoppia laajennettiin niistä tehtyjen havaintojen perusteella. Peltoalueelle sijoitettujen koekuoppien suunnittelussa ja sijoittelussa pyrittiin systemaattisuuteen kokonaisvaltaisen kuvan saamiseksi. Käytännössä systemaattista sijoittelua sovellettiin peltoalueen A kuopissa 1-8 ja 10-24 sekä alueen B kuopissa 27-30. Pellon reuna-alueille rantaan laskevan rinteen laelle kaivettiin kuopat 15-22, joiden sijoittelussa huomioitiin kalteva rinne ja muut maastonmuodot. Kuoppien 9, 23, 25, 26 ja 45 kaivamisella pyrittiin tarkentamaan rökkiön A luonnetta. Koekuopat 15, 16, 21 ja 44 sijoitettiin rökkiön B läheisyyteen. Ranta-alueen koekuopat 33, 34, 38 ja 43 kaivettiin intuitiivisesti valittuihin kohtiin pellolta laskevan rinteen juurelle paikkoihin, joissa kaivaminen oli ylipäätään mahdollista.

Koekuopat kaivettiin osin lapiolla ja osin kaivauslastaa ja rikkalapiota käyttäen. Peltomulta poistettiin lapiolla, jonka jälkeen ratkaistiin mahdolliset jatkotoimenpiteet. Lapiolla kaivettu maa seulottiin joko seulalla tai seulontapöydän päällä kaivauslastan avulla. Seulontapöytää käytettiin, koska savinen peltokerroksen maa-aines ei mennyt seulasta läpi. Lapiolla kaivettiin kerrokset, joiden tulkittiin olevan voimakkaasti sekoittuneita tai luontaisesti kerrostuneita. Käytännössä lapiolla kaivettiin peltokerros sekä syvemmällä ollut koskematon hiesusavi tai savikerros. Koeruutujen maannokset kaivettiin useimmiten maayksiköittäin tai 10 cm kerroksissa.

Kaivauksilla kävi 21.6.2011 tutustumassa Pirkanmaan maakuntamuseon henkilökuntaa. Tapaamisen yhteydessä käytiin keskusteluja kaivausten

sihenastista havainnoista ja tavoitteista. Keskustelujen tuloksena päätettiin kohdentaa erityisesti maanpinnalle näkyvän kivirakenteen ja röykkiön B läheisyyteen. Tämä toteutettiin laajentamalla koekuoppaa 17 koekaistaksi sekä laajentamalla koekuoppaa 22. Tämän seurauksena röykkiön A tutkimukset jäivät koekuopan 45 kaivamiseen.

Koekaista kaivettiin röykkiön B läheisyyteen rakenteen funktion ja ajoituksen täsmentämiseksi. Käytännössä koekaista kaivettiin 1 metrin levyiseksi ja 5,2 m pitkäksi ojaksi. Kaivaminen pyrittiin suorittamaan luontaisissa kerroksissa siten, että maakerroksista nuorin poistettiin ensimmäisenä. Tavoitteena oli, että tutkimuksen perusteella saataisiin selville rakenteen funktio ja pystyttäisiin erottamaan nuoremmat kerrostumat. Koekaistan ruudut nimettiin siten, että alkuperäinen koekuoppa 17 nimettiin ruuduksi A ja sitä seuraava ruutu röykkiön suuntaan ruuduksi B. Röykkiön keskellä sijaitsevan vajaan ruudun nimeksi tuli F (liite 1: kartta 6).

Kenttätöiden aikana koekuoppien ja -kaistojen havaintoja dokumentoitiin valokuvaamalla musta-valkofilmille ja digitaalikameralla sekä kirjoittamalla muistiinpanoja. Myös tasokarttoja piirrettiin silloin kuin se katsottiin tarpeelliseksi. Korkeuksien vaaitsemisessa sekä kartoituksessa ja muussa dokumentaatiossa kaivauksilla käytettiin takymetriä. Tämän lisäksi apuna käytettiin kela- ja nivelmittoja sekä bussolia. Korkeus siirrettiin kaivausalueelle Nokian kaupungin kiintopisteestä 802304 (korkeus 84,238 m mpy; sijainti (YKJ) P = 6823042, I = 3315 094; takymetriaineiston piste 2133). Piste sijaitsi valtatie 12 luoteispuolella kalliossa tutkimusalueen lounaispuolella (liite 1: kartta 3). Korkeustiedoista mainittakoon, että Nokian kaupungin karttatietokanta on NN- korkeusjärjestelmässä.

Kenttätöiden päätteeksi koeruudut ja kaista peitettiin ja kaivausalueet maisemoitiin. Koekaistan (koekuoppa 17) ja koekuopan 22 pohjalle ja profiiliin levitettiin muovi, jotta mahdollisten jatkotutkimusten yhteydessä voitaisiin erottaa jo kaivetut alueet tutkimattomista. Kaivausten aikana otettiin myös maa- ja hiilinäytteitä (liite 8), jotka analysoidaan talvella 2011–2012 Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskusmuseon Ajoituslaboratoriossa ja Turun yliopistossa ⁴.

Kaivauksen dokumentoinnissa käytettiin takymetriä (Topcon GPT-7500). Takymetrikartoitus perustui kaivauksen sisäiseen koordinaatistoon, joka on sidottavissa Nokian kaupungin koordinaatistoon. Alkuperäinen muuntamaton takymetriaineisto tallennettiin excel (.xls)tiedostona Tampereen museoiden SIIRI tietokantaan hankeen liitetiedostoihin nimellä: Nokia, Viikin säteri, Koekaivaus 2011, Digitaalinen liite: takymetripisteet.

⁴ tulokset liitetään myöhemmin kertomuksen liitteeseen 8

Digitaalinen takymetriaineisto tallennettiin myös kaivausraportin sisältävälle CD-levylle omaksi tiedostokseen.

Takymetriaineisto voidaan yhdistää Nokian kaupungin aineistoon seuraavilla yhdyspisteillä:

Nokian kp	X	Y	Z	takymetriaineiston piste
802304	6818210.7	2474955.1	84.238	847
5424	6818213.038	2474901.942	0	2133

JÄLKITYÖT

Jälkityöt tehtiin Pirkanmaan maakuntamuseolla syksyn 2011 kuluessa. Tutkimusalue jaettiin jälkitöiden yhteydessä kolmeen osaan (A, B ja C), joista A ja B:n välissä kulki peltoalueen poikki vievä polku (liite 1: kartta 4). Tutkimusalue A käsitti koeruudut 1- 26 ja 44-45. Tutkimusalueeseen B kuuluivat koeruudut 27-32, 35-37 ja 39-42. Alueella C sijaitsivat koekuopat 33, 34, 38 ja 43. Alueiden A ja B korkeuserot olivat pieniä, mutta ranta-alue C sijaitsi huomattavasti peltoaluetta matalammalla. Koekuoppahavainnot ja kuoppien koordinaatit (YKJ 2003) on esitelty liitteessä 2.

Huk Teemu Tiainen vastasi löytöjen käsittelystä, puhdistuksesta ja luetteloinnista sekä soveltuvien osien näyttöjen käsittelystä ja analyysien teettämisestä. Esiinelöytöjen ja muiden tutkimuksissa saatujen arkistoitavan aineiston säilytys ja käsittely tapahtui maakuntamuseon tiloissa. Tutkimusten yhteydessä talletetut esinelöydöt luettelointiin Museoviraston arkeologisiin kokoelmiin Museoviraston ohjeiden mukaisesti. Pirkanmaan maakuntamuseo sopi syksyllä 2011 esinelöytöjen konservoinnista Kansallismuseon konservointilaitoksella. Löydöt, jotka eivät päätyneet Kansallismuseon kokoelmiin, luettelointiin Excel-taulukkona ja valokuvattiin. Luettelot löydöistä ovat raportin liitteinä 5-7. Taltioidut koekaivauslöydöt on luettelointiin Museoviraston arkeologian kokoelmiin päänumeroille KM 2011021⁵.

Mustavalkonegatiivit on luettelointiin Tampereen museoiden kokoelmiin (liite 3). Digitaalikuva on käytetty tämän raportin kuvituksena, ja osa digitaalikuvista on tallennettu sähköisessä muodossa Tampereen museoiden SIIRI-tietokantaan ⁶ päänumerolla KYY:98 (liite 4).

Jälkitöiden yhteydessä muistiinpanot kirjoitettiin puhtaaksi ja kentällä kerätyt paikkatiedot siirrettiin MapInfon avulla kartalle. Kartat piirrettiin puhtaaksi käyttäen MapInfo ja Photoshop elements - tietokoneohjelmia (liite 1). Pohjakarttana on käytetty sekä Maanmittauslaitoksen digitaalisia peruskarttoja vuodelta 2006 (PerusCD © Maanmittauslaitos, käyttöoikeuslupa PISA/020/2006) sekä Nokian kaupungilta saatua digitaalista pohjakartta-aineistoa (tilanne 21.6.2011, korkeusjärjestelmä NN)⁷. Nokian kaupungin digitaalinen pohjakartta muunnettiin Mapinfo muotoon (.tab) MapInfon "Universal Translator" apuohjelmalla. Tarpeellisena apuna tutkimusten kohdentamisessa ja tulosten tulkinassa

⁵ diar. 10.08.2011

⁶ <http://siiri.tampere.fi/>

⁷ .dxf tiedosto, saatu 21.6.2011 Lauri Vähätalolta sähköpostilla

olivat myös aluetta kuvaavat vanhat kartat 1700- ja 1800-luvuilta ⁸. Kohteiden sijaintitiedot on ilmoitettu yhtenäiskoordinaatteina (KKJ 3 (2003), p ja i).

Lopuksi koekaivaustiedot tallennettiin maakuntamuseon YmpäristöSIIRI-tietokantaan, josta on tulostettu raportin pääosa.

KUVA 8. KOEKAIVAUSSALUE OLI KESANNOLLA OLEVAA PELTOA. KUVASSA KAIVETAAN KOEKUOPPAA 14. KYY 98: 4. KUVATTU LÄNNESTÄ.

⁸ Digitaaliarkisto: <http://digi.narc.fi/digi/> ja Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto: <https://jyx.jyu.fi/dspace/>

5. HAVAINNOT

Tässä kappaleessa on kuvattu tarkemmin ainoastaan tärkeimpiä koekaivaushavaintoja, ei kaikkia havaintoja. Liitteessä 2 on luettelomaisesti kuvattu koekuopista tehdyt havainnot ja niiden sijainti.

Koekaivauksen perusteella peltoalueella osia muinaisjäänneksestä on säilynyt lähinnä pistemäisinä kohteina pellonmuokkauskerroksen alapuolisissa kerroksissa. Havaintojen perusteella näyttäisi siltä, että parhaiten säilyneet muinaisjäänösrakenteet sijaitsevat peltoalueen laidassa rantatörmän päällä muutamia metrejä leveällä kaistalla. Koko koekaivausalueita luonnehti myös nuorempien, 1900-luvulle ajoittuvien sähkökaapeli-, putki- tms. kaivantojen puuttuminen. Aluetta voidaan pitää arkeologisesti kiintoisana, sillä pellonmuokkaustoimintaa lukuun ottamatta nuorempia "häiriöitä" koekuoppien stratigrafiassa havaittiin yleisesti ottaen vähän.

Edellytykset alueen pintapoiminnalle olivat heikot, koska alue oli joko kesannolla olevaa peltoa tai puiden ja pensaiden peittämää rehevää rantavyöhykettä. Systemaattista pintapoimintaa kuitenkin kokeiltiin, minkä seurauksena alueella havaittiin useita melko tuoreita lapionpistoja. Satunnaisesti peltomaahan tehdyt lapionpistot vaikuttivat siltä, että alueella on mahdollisesti ennen tutkimuksia liikkunut metallinpaljastimella varustautunut löytöjen keräilijä. Varsinaisia muinaisjäänöshavaintoja pintapoiminnan yhteydessä ei tehty.

HAVAINNOT, ALUE A

Tutkimusalueen A koeruodut sijaitsivat kesannolla olevalla pellolla ja pellon laidassa olevan rantatöyrään päällä. Pellonlaidassa havaittiin kaksi kiviröykkiötä ja kivirakenne, joita kuvataan alla tarkemmin.

Suurimmassa osassa alueen koekuoppia päällimmäisenä todettiin 5-40 cm paksu savimultakerros, joka sisälsi eri-ikäisiä löytöjä historialliselta ajalta. Kyseessä on peltokerros, joka oli syntynyt todennäköisesti 1900-luvun alkupuolella, mahdollisesti vanhojen kartanorakennusten purkamisen ja alueen pelloksi muuttamisen yhteydessä tai heti sen jälkeen. Useimmiten peltomultakerroksen alapuolelta paljastui harmaan saven kerrostuma. Luonnollinen pohjamaa oli savisempi tutkimusalueen lounaisosaan kaivetuissa kuopissa. Useimmilla peltoalueelle kaivetuilla kuopilla oli syvyyttä noin 35 – 40 cm.

KUVA 9. . RÖYKKIÖ A SIJAITSI PELTOSAAREKKEESSA. RAKENNE KOOSTUI LOHKAREISISTA KIVISTÄ, JOISTA OSA OLI NOSTETTU PAIKALLE YMPÄRÖIVÄLTÄ PELLOLTA. KYY 98: 7. KUVATTU IDÄSTÄ.

Röykkiö A

Sijainti: P = 6823056 ; I = 3315259 ; Z = 82,00 – 82,50 m mpy

Rakenne sijaitsi tasamaalla pellon laidassa olevassa pienehkössä metsäsaarekkeessa. Rakenteen päällä kasvoi lehtipuita ja pensaita.

Rakenteella on kokoa noin 7 m pohjois-eteläsuunnassa ja noin 8 metriä itä-länsisuunnassa. Rakenteen keskiosa koostuu suurimmaksi osaksi noin nyrkin tai kahden nyrkin kokoisista kivistä, tosin joukossa on myös jonkin verran suurempiakin kiviä. Erityisesti rakenteen reunoilla, lähinnä luoteis- ja pohjoisreunoilla, on suurempia röykkiön laitaan ilmeisesti pellonraivauksen yhteydessä nostettuja kiviä.

Röykkiön keskelle tehtiin pienehkö koekuoppa 45. Kivirakenne näytti olevan muutamien kivikerrosten vahvuinen ja melko kivinen. Noin 30 cm paksun kivikerroksen alapuolella havaittu maa ei vaikuttanut erityisen nokiselta. Koekuoppaa ei laajennettu, koska tutkimukset keskitettiin läheisen röykkiön B ja kivirakenteen läheisyyteen ja rakennetta ei haluttu enempää vahingoittaa. Röykkiön laiduille kaivettiin koekuopat 9, 25, 26 ja 23, joista ei saatu lisävarmuutta rakenteen funktion selvittämiseen.

Koekuoppahavaintojen perusteella paikalla on saattanut sijaita säteriin kuulunut rakennus tai rakennuksen tulisija, mutta sitä ei voitu havaintojen perusteella vahvistaa.

Röykkiö B

Sijainti: P = 6823063 ; I = 3315295 ; Z = 81,60 – 82,60

Röykkiö on itä-länsisuunnassa noin 8 metriä pitkä ja pohjois-etelä suunnassa noin 7 metriä leveä. Korkeutta rakenteella on noin 0,5 m.

Rakenne sijaitsee vadelmapensaiden keskellä pellon laidassa rantatöyrään päällä. Röykkiö B lienee säilynyt röykkiötä A paremmin alkuperäisessä kunnossaan, sillä sen päälle ei liene kasattu montaakaan pellonraivauskiveä.

Röykkiön B lounaispuolelle kaivettua koekuoppaa 17 laajennettiin koekaistaksi, jolla toivottiin saatavan lisäselvyyttä röykkiön rakenteesta. Koekaistan ruudut (1 m x 1 m) nimettiin siten, että alkuperäinen koekuoppa 17 sai tunnuksen A, seuraava ruutu tunnuksen B ja lähimpänä röykkiön B keskustaa oleva vajaa ruutu tunnuksen F. Liitteen 1 kartassa 6 on kuvattu koekaista. Koekaistan röykkiön B keskikohdan puoleisessa päädyssä ruutujen D, E ja F alueella näyttäisi sijaitsevan rakenteen perustuskiviä ja rakenteeseen kuuluvaa tummaa kulttuurimaata. Erityisesti ruutujen E ja F alueella tumma kivien rajaama kulttuurimaa ulottuu yli 60 cm syvyyteen rakenteen pinnasta (kartta 6: kaakkoisprofiili ja pohja). Kivisestä rakenteesta ja koeojan kapeudesta johtuen kulttuurikerrosta ei kaivettu pohjaan saakka, vaan peitettiin mahdollisia jatkotutkimuksia odottamaan. Koekaistasta tehdyt löydöt ovat lähinnä historiallisen ajan asuinpaikkaan viittaavia löytöjä, kuten luuta (KM 20112021: 56, 63), keramiikkaa (:57), fajanssia (:58) ja rautanuloja (:61). Koekaistan rakennehavaintojen ja löytöjen perusteella röykkiötä voitaneen toistaiseksi pitää historialliselle ajalle ajoittuvan lieden tai tulisijan jäännöksenä.

Kivirakenne

Sijainti: P = 6823057 ; I = 3315278 ; Z = 81,00 – 81,70 m mpy

Noin 10 metriä röykkiöstä B lounaaseen sijaitsee maanpäälle erottuva kivirakenne. Kivirakenne on pellon laidassa jyrkähkön rantatöyrään päällä. Kivirakennetta peitti kesäkuun 2011 alussa tiheä vadelma ja nokkospensaikko, joka raivattiin paikalta ennen tutkimusten aloittamista.

Kivirakenne on osin rauennut tai purettu ja siihen kuuluvia kiviä on vierinyt alarinteeseen rakenteen kaakkoispuolelle. Rakenteeseen liittyy myös sen koillispuolella pellon tasoa matalammalla oleva tasattu alue.

Kivirakenteeseen kuuluu noin 0,5 m paksu U:n mallinen kivivalli, jonka keskelle jää pienempien kivien peittämä alue. Vaikuttaisi siltä, että ulompi U:n muotoinen kehä on mahdollisesti rakennuksen kivijalka ja sen keskellä oleva pienempien kivien vyöhyke on muu rakennukseen kuulunut rauennut rakenne. Noin 1 m etäisyydellä oletetun kivirakenteen seinän kaakkoispuolella (rannanpuolella) on jäänteitä mahdollisesta toisesta suurehkoilla kivillä perustetusta seinälinjasta. Oletetun seinälinjan kivet ovat osittain pystyssä. Rakenteen luonteen selvittämiseksi kaivettiin rakenteen koillispuolelle koekuoppa 22.

KUVA 10. RÖYKKIÖIDEN VÄLISSÄ SIJAITSEVA KIVIRAKENNE PALJASTETTIIN KASVILLISUUDEN ALTA. KY 98: 6. KUVATTU LÄNNESTÄ.

KUVA 11. RAKENTEEN KIVIPERUSTUS JA KOEKUOPPA 18. DIGITAALIKUVATALLENNE 3339. KUVATTU KOILLISESTA.

Koekuoppa 1

Koekuoppa sijaitsi rantatöyrään päällä. Koekuopan koillispuolella maasto laskee voimakkaasti kohti Pyhäjärveä ja Viikinlahtea. Kuopan koko oli aluksi 50 x 50 cm. Peltomultakerroksen alapuolella havaittiin suurehkoja kiviä, joiden arveltiin kuuluvan rakenteeseen. Kuopasta tehtyjen havaintojen perusteella sitä laajennettiin lännen suuntaan siten, että kuopan kooksi tuli noin 100 x 200 cm (kaakko-luode). Kuopasta löydettiin runsaasti tiilenpaloja, joista suurimmat olivat noin nyrkin kokoisia. Tasolasin (KM 2011021:2) palaa lukuun ottamatta löydöt kuopasta olivat melko vaatimattomia ja vähäisiä (liite 2).

Dokumentointitaso 1 (n. 26 cm pinnasta)

Peltomultakerroksesta löytyi tasolasin pala, jota epäiltiin mahdollisesti keskiaikaiseksi (KM 2011021:2). Löydön perusteella koekuoppaa laajennettiin.

Dokumentointitasossa 1 paljastui suuri kivi sekä runsaasti särmikkäitä kiviä ja tiilenpaloja. Kuoppaa laajennettiin, jotta saataisiin selvyys kiven ja löytöjen kuulumisesta paikalla mahdollisesti sijainneeseen rakenteeseen.

Dokumentointitaso 2 (n. 35 cm pinnasta)

Peltomultakerroksen paksuus kuopassa oli noin 30 cm. Peltomultakerroksen alapuolella maannos muuttui savisemmaksi, mutta tiilenpalojen määrä pysyi runsaana.

Kuopan keskellä sijaitsee suurehko kivi, jota ympäröi harmaa hiesu. Löytöinä oli suuri määrä tiilenpaloja.

Dokumentointitaso 3 (n. 40 cm pinnasta)

Tässä syvyydessä kuopan maalaji muuttui vaaleanruskeaksi hiesuksi, josta ei saatu talteen löytöjä. Hiesumaa on ilmeisesti luontainen kerros. Kuopan ylemmissä dokumentointitasoissa havaitut kivet ovat ilmeisesti peräisin yhdestä lohjenneesta kivistä.

KUVA 12. KOEKUOPPA 1, DOKUMENTOINTITASO 1. TÄTÄ TASOA PALJASTETTAESSA LÖYTYI PALA RETUSOITUA TASOLASIA. KUOPPAA LAAJENNETTIIN, JOTTA OLISI SAATU TARKENNUSTA LASINPALAN ALKUPERÄSTÄ. SELKEÄÄ KULTTUURIKERROSTA KUOPASSA EI HAVAITTU. KYY 98: 3. KUVATTU LUOTEESTA.

KUVA 13. KOEKUOPPA 1 LAAJENNETTIIN. KUVASSA 12 (KYY 98: 3) NÄKYVÄ KIVI ON NOSTETTU KUOPAN LAIDALLE. KIVI ON TODENNÄKÖISESTI LOHJENNUT KUVAN KESKELLÄ NÄKYVÄSTÄ KIVESTÄ. KYY 98: 17. KUVATTU LUOTEESTA.

Koekuoppa 5

Kuoppa sijaitsi röykkiön B länsipuolella (Liite 1: kartta 3, 4, 5). Kuopan kaakkoislaidassa havaittiin selkeästi kerrostuneita toisistaan värin ja rakenteen puolesta poikkeavia maakerroksia.

Tärkeimmät havainnot tehtiin kuopan luoteislaidasta, missä havaittiin merkkejä peltomultakerroksen alapuolella säilyneestä likamaakuopasta, jossa oli puun- ja hiilenpaloja. Kuoppaa laajennettiin, jotta saataisiin selvyyksiä ilmiön luonteesta. Kuoppaa laajennettiin länsisuuntaan 1 metri, jossa poistettiin ainoastaan peltomultakerros. Oletettu likamaakuopan kohta havaittiin ainoastaan muutaman sentin paksuiseksi.

Peltomultakerroksen alapuolisia selkeästi toisistaan erottuvat kerrostumat saattavat liittyä alueen aiempaan maankäyttöön.

Kuopan pohjalla, noin 44 cm syvyydessä, oli luontaisesti kerrostunutta lajittunutta savea.

KUVA 14. KOEKUOPPA 5, SYVYYS NOIN 40 CM. KUOPAN KAAKKOISPROFIILISSA HAVAITTIIN SELKEÄSTI KERROSTUNUTTA MAATA NOIN 26 -36 CM SYVYYDESSÄ. KYY 98: 11. KUVATTU LÄNNESTÄ.

KUVA 15. KOEKUOPPA 7 JA SIIHEN KAIVETTU 1 X 1 M KOKOINEN LAAJENNUS. KUOPAN LUOTEISKULMASSA EROTTUU PELTOKERROKSEN ALAPUOLELLA HAVAITTU LIKAMAALÄIKKÄ JA PUUJÄÄNNÖS. KUVATTU IDÄSTÄ. KYY 98: 23. KUVATTU KAAKOSTA.

Koekuoppa 13

Koekuoppa kaivettiin pellon laitaan rantatöyrään päälle. Kuopan pohjoispuolella maasto laskee jyrkästi rantaan. Historiallisten karttojen perusteella paikalla on oletettavasti sijainnut kartanon pihaan kuuluneita rakennuksia.

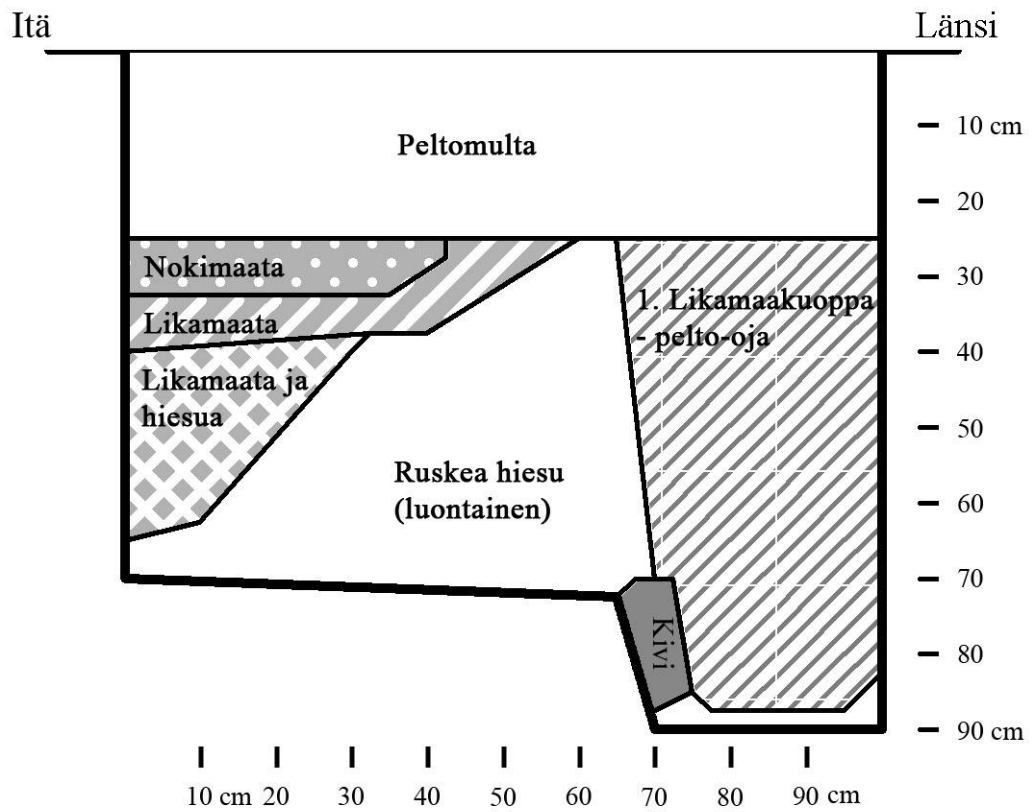
Kuopan koko oli aluksi 0,5 x 0,5 m. Koekuopassa havaittiin peltomultakerroksen alapuolella merkkejä kulttuurikerroksesta. Löytöihin kuului mm. runsaasti luuta ja tiilenpaloja. Tämän perusteella kuoppaa laajennettiin 1 x 1 m kokoiseksi. Kuopassa havaittiin kaksi ilmiötä. Kuopan kaakkoislaidassa sijaitti likamaakuoppa ja länsilaidassa kulttuurimaalla täyttynyt pelto-oja.

Peltomultakerroksen paksuus oli kuopassa noin 25 cm (ks. kuva 16: luonnos kuopan 13 eteläprofiilista). Peltomultaan oli sekoittunut ohut vaaleasta savesta koostunut epätasainen kerrostuma, joka poistettiin peltomullan kaivamisen yhteydessä.

Vaalean savikerroksen alapuolella vaaleanruskeassa hiesumaassa kuopan kaakkoislaidassa havaittiin likamaa-alue, joka koostui tiilen- ja hiilenpaloista sekä puusilpusta. Likamaa havaittiin kyntökerroksen alapuolella noin 27 cm syvyydessä ja selkeimmin se erottui kuopan profiilissa. Puusilpun alapuolelta paljastui kulttuurimaaksi tulkittavaa hiesumaata, jossa hiilenpaloja sekä suurehkoja luunpaloja (eläimen) noin 55 – 58 cm syvyydessä. Kaakkoiskulman värjäytyneet kerrostumat ulottuivat aina 73 cm syvyyteen (nokimaa, likamaa ja värjäytynyt hiesu). Kaivaushavaintojen perusteella jätekuoppa jatkuu kuopan kaakkoispuolelle ja vaikuttaisi ulottuvan siellä myös koekuopassa 13 havaittua syvyyttä alemmas.

Koekuopan länsiosassa havaittiin kulttuurikerroksen ulottuvan aina 88 cm syvyyteen. Tässä ilmiössä oli kyse noin 20-30 cm leveästä pelto-ojasta, joka oli myöhemmin täytetty.

Likamaakuoppa liittyy alueen asutusvaiheeseen, kun taas ojan rakentamisajankohta on hankalampi määrittää. Oja saattaa ajoittua alueen nuorempaan peltokäyttöön, koska kuopan seinämät vaikuttivat melko jyrkiltä ja kuoppa oli kuitenkin melko syvä ja kapea.

KUVA 16. LUONNOS KUOPAN 13 ETELÄPROFILISTA. PIIRROS: KALLE LUOTO MK N. 1:100.

KUVA 17. KUOPPA 13, ETELÄPROFIIILI JA POHJA. KUVATTU POHJOISESTA. KY 98: 15.

Koekuoppa 17 (koekaista)

Aluksi koekuoppa 17 kaivettiin 1 x 1 m kokoiseksi röykkiö B:n lounaispuolelle. Myöhemmin koekuoppaa laajennettiin röykkiön B keskelle suuntautuvaksi koekaistaksi, jonka leveys oli 1 m ja pituus 5,2 m (lounas-koillinen). Koekaista on esitetty liitteen 1 kartoissa 3, 4 5 ja 6.

Kun koeoja oli kaivettu noin 20 – 30 cm syvyyteen, havaittiin koillispäässä sijaitsevan röykkiön rakenne ilmeisesti ladotuksi. Löytöinä koeojan koillispäästä havaittiin runsaasti tiilenpaloja sekä havaittiin useita tulessa olleita kiviä. Näiden lisäksi löytöinä saatiin talteen keramiikan paloja, kalan suomuja sekä luita. Löytöjen perusteella röykkiö ajoittunee historialliselle ajalle.

Röykkiön keskellä vaikuttaisi olevan suurehkoista kivistä tehty rakenne, joka rajaa rakenteen keskustaa. Koekaistan ruuduissa 17 D ja E oli suuria laakakiviä, jotka rajasivat röykkiön keskellä syvemmälle ulottuvaa kulttuurimaakerrosta. Isoja laakakiviä oli tuettu pienemmillä kivillä ja ne kuuluivat ilmeisesti yhtenäiseen rakenteeseen. Ruuduissa C ja B oli pintaturpeen alapuolella kovaksi pakkautunutta savea. Ruuduissa A ja B havaitut kivet eivät ilmeisesti kuulu samaan rakenteeseen ruutujen D, E ja F kivien kanssa.

KUVA 18. KOEOJA (KOEKUOPPA 17). KUVATTU RÖYKKIÖN B PÄÄLTÄ. KY 98: 20. KUVATTU KOILLISESTA.

Koekuoppa 20

Koekuoppa kaivettiin pellon itäpuoliseen rinteeseen röykkiö B:n itäpuolelle. Koekuoppa oli aluksi 0,5 x 0,5 m kokoinen. Kuoppaa laajennettiin 1 x 1 m kokoiseksi, jotta saataisiin tarkempi kuva alueen maankäytön historiasta.

Dokumentointitaso 1, syvyys noin 50 cm.

Tasossa on harmaanruskeaa hienojakoista hiekkaa, jota oli kevyt kaivaa ja jonka seulominen oli helppoa. Kuopan länsireunassa havaittiin kiviä noin 35 cm syvyydessä. Kivien päällä havaittiin muutamia 1900-luvun alkuun ajoittuvia tiiliä. Myös kivien seassa havaittiin tiilenpaloja. Oletettavasti tiiliä ei ole kaivettu maahan, vaan kuopan kohdalle on kasattu tai valunut maata ylempää rinteestä. Kiveys on todennäköisesti syntynyt 1900-luvun maankäytön tuloksena.

KUVA 19. KUOPPA 20, DOKUMENTOINTITASO 1 (SYVYYS N. 50 CM). KYY 98: 10. KUVATTU LOUNAASTA.

Koekuoppa 22

Koekuoppa kaivettiin kaakkoon viettävään rinteeseen maanpinnalle näkyvän kivirakenteen koillispuolelle (ks. Liite 1:kartat 3,4 ja 5). Karttaluonnos koekuopasta on esitetty liitteen 1 kartassa 7.

Kuopan ylin kerrostuma, savensekainen peltomulta, ulottui noin 20 cm syvyyteen. Saven alapuolelta kuopan kaakkoislaidalta paljastui luontaisesti kerrostunut hiesumaa.

Kuopan keskellä noin 50 cm syvyydessä havaittiin noin 30 – 40 cm leveä kivirakenne, joka ulottui ainakin 75 cm syvyyteen nykyisestä maanpinnasta. Rakenne on ilmeisesti koostettu kylmämuuraamalla. Kuopan dokumentointitasossa 1 (liite 1: kartta 7) havaittua suurehkoista kivistä koostuvaa kivirakennetta arveltiin rakennuksen kiviperustukseksi, joka saattaa olla samaa rakennetta maanpinnalle näkyvien rakenteiden kanssa. Kivirakenteen länsipuolella alempia kulttuurimaakerroksia peitti mullan ja savensekainen hiesu.

Kuopan itäosassa kaivaminen lopetettiin 55 cm syvyydessä, jossa tavoitettiin luontaisesti kerrostunutta hiesua.

Kuopan länsiosassa kulttuurikerros ulottui vähintäänkin 85 cm syvyyteen, jossa kaivaminen lopetettiin. Kivirakenteen länsipuolinen kulttuurimaakerros koostui hiesumaasta sekä lohkeilleista ja tulevissa olleista kivistä. Mitä syvemmälle kaivettiin, sitä nokisemmaksi kerrostuma muuttui. Nokisen maan seassa oli myös luunpaloja.

Kivirakenteen alta sekä havaitusta kulttuurimaasta otettiin hiili- ja maanäytteet, jotka analysoitiin talvella 2011 (liite: 8). Näytteiden otto paikat on esitetty liitteen 1 kartassa 7.

Koekuoppahavaintojen perusteella paikalla on mahdollisesti sijainnut rakennus, johon on kuulunut ainakin osittain maahan kaivettu kiviperustus. Koekuoppahavaintoja voisi tulkita siten, että paikalla sijainnut kivirakennus on osittain purettu tai tuhoutunut, minkä jälkeen jäljelle jäänyt raunio on peitetty ainakin osittain maalla ja savella.

KUVA 20. KOEKUOPPA 22. KUOPASSA HAVAITTIIN RINTEENSUUNTAINEN KIVIRAKENNE (LOUNAS-KOILLINEN). KUV. KALLE LUOTO 28.6.2011. KYK 98: 22. KUVATTU LOUNAASTA.

HAVAINNOT, ALUE B

Historiallisten karttojen perusteella alue B on ollut vähintään 1700-luvun lopulta aina näihin päiviin saakka peltona. Alueen koekuoppahavainnot tukevat tätä tulkintaa, sillä peltoalueella ei havaittu rakenteita tai löytöjä, jotka viittaisivat historiallisen ajan asumiseen. Tosin pellolle kaivetuissa koekuopissa oli pieniä määriä tiilenpaloja ja pellon reunassa pensaikossa havaittiin pyöreä kuoppa, jonka funktio ei tutkimuksissa selvinnyt.

Lapioilla kavetun peltokerroksen paksuus oli useimmiten korkeintaan 22 cm. Peltokerroksen alla oli koeruuduissa luonnolliseksi pohjamaaksi tulkittu savi. Koekuopat olivat löydöttömiä lukuun ottamatta Röykkiön A lähellä sijaitsevaa kuoppaa 27, jonka peltomultakerrostumasta saatiin talteen pala piitä (KM 2011021: 108), joka oli ainoa alueelta talteen otettu löytö (liite 5).

Pellon reunassa, rantatöyrään päällä, olevassa pusikossa on noin 2 metriä syvä pyöreä kuoppa, jonka halkaisija on noin 3 m. Kuoppaa reunustaa maavalli, jonka leveys on noin 3-4 metriä ja se erottuu selkeimmin alarinteen, eli kaakon puolella. Koko rakenteen halkaisija on noin 7 – 10 metriä. Rakenteen eteläpuolella on tasatulta vaikuttava terassi, jossa kasvaa muutamia kymmeniä vuosia vanhoja lehtipuita. Rakenne on ihmisen tekemä, mutta sen ajoitus tai funktio ei tutkimuksissa selvinnyt. Kohteen sijainti (GPS) P = 6822 980; I = 3315 201 (ks. liite 1: kartta 3).

KUVA 21. MAAVALLIN YMPÄRÖIMÄ KUOPPA TUTKIMUSALUEEN KAAKKOISOSASSA. KY 98: 33. KUVATTU LOUNAASTA.

HAVAINNOT, ALUE C

Alueella C tarkoitetaan pellon kaakkoispuolella rantatöyrään alla sijaitsevaa ranta-aluetta. Ranta-alue on vesijättömaata ja se on ilmeisesti ollut vielä muutamia satoja vuosia sitten veden peitossa. Rantavyöhykkeeseen kuuluu useita avokallioita sekä voimakaskasvuista lehtimetsää ja pensaskasvillisuutta sekä matalampaa kasvustoa, kuten nokkosta vadelmaa. Alueen halki kulkee rannansuuntainen polku. Alueen rakenteista mainittakoon ainakin yksi saunan kivijalka ja laituri. Lisäksi alueella on puoliksi maatonut vene sekä veneenkuljetukseen käytetty peräkärri ja muuta vapaa-ajan viettoon liittyvää esineistöä (mm. haulikonhyölyjä). Kokonaisuutena ranta-alue näyttäisi saaneen olla melko rauhassa ihmistoiminnalta viimeiset vuosikymmenet.

Kiviraunio

Luonnonkivistä koottu kiviröykkiö sijaitsee rannan tuntumassa kohdassa: P = 6822977 ja I = 3315237. Rakenne on rannan suuntaan nähden poikittain. Rakenne on epämääräisen muotoinen, lähinnä soikea noin 10 – 20 cm halkaisijaltaan olevista luonnonkivistä koottu raunio, jolla on korkeutta muutama kymmenen senttiä, pituutta noin 10 metriä ja leveyttä keskimäärin noin 2 metriä.

Rakenteen ajoitusta on vaikea määrittää, mutta se liittyyneen historiallisen ajan toimintaan. Todennäköisesti rakennetta ei voida pitää muinaisjäännöksenä. Vuoden 1972-73 kartoitukseen perustuvassa peruskartassa (PK 2123 05) raunio on lähelle tai sen paikalle merkitty kylmillään oleva rakennus.

Saunan kivijalka

Saunan raunio sijaitsee kohdassa P = 6823003 ja I = 3315290. Rakennus, johon kivijalka liittyy, lienee jäänyt käytöstä muutamia kymmeniä vuosia sitten, sillä sen keskellä kasvaa melko kookas koivu. Vuonna 1975 painetussa peruskartassa (PK 2123 05 Nokia) ei paikalle ole merkitty rakennusta. Pellon poikki kulkeva peltotie johtaa saunan kivijalalle.

LÖYDÖT

Koekaivauksen tuloksena kerättyjen löytöjen levinnän perusteella on syytä olettaa, että Viikin säterin paikka on sijainnut alueella A. Tältä alueelta talteen saadut löydöt liittyvät selkeästi historiallisen ajan asuinpaikkaan. Luetteloiduista kaivauslöydöistä (liite 5) 55 alanumeron (45 %)

löytökonteksti on sekoittuneista pintamaakerroksista (peltomulta, humus) ja 68 alanumeron (55 %) luetteloitiin pintamaan alapuolisista kerrostumista. Keramiikkaa löydettiin kohtalaisen runsaasti. Kaikkiaan 31 alanumerolle on luetteloitu punasavikeramiikkaa, kivisavikeramiikkaa tai fajanssia. Keramiikkalöydöt ovat katkelmallisia ja pienikokoisia. Huomionarvoista on, että keramiikkalöydöistä yhtäkään ei tehty alueelta B, eli peltotien lounaispuolelta. Lisäksi liitupiipun paloja löydettiin 8 eri kuopasta, joista kaikki sijaitsivat oletetun säterinpaikan pihapiirin alueella (alue A). Alueelta B saatiin talteen ainoastaan vaalea, mahdollisesti tulossa ollut, pala piikiveä (KM 201121: 108). Oman maininnan ansaitsee kuoppien 38 ja 43 löydöt. Kuopat 38 ja 43 sijaitsivat pelloilta laskevan rinteeseen juurella, jonne todennäköisesti on valunut maata ylempää. Alueen C kuopista talteen saadut löydöt eivät välttämättä sijaitse alkuperäisellä paikallaan, vaan ne ovat mahdollisesti valuneet löytöpaikalleen ylempää rinteestä.

Koekaivauksissa löytyi yllättävän vähän modernia, 1800-1900-luvuille ajoittuvaa, löytöaineistoa. 1800-luvun lopulle tai 1900-luvun alkuun ajoittuvat artefaktit, kuten piikkilangan osat, naulat ja tiilenpalat eivät selkeästi liittyneet kotitalouskäyttöön, kuten hieman vanhemmiksi oletetut taltioidut kaivauslöydöt.

Ranta-alueen löydöt olivat selvästi nuorempia, ja peltotien lounaispuolelta löytyi lähinnä tiilenpaloja.

NÄYTTEET

Kaivausten aikana otettiin maa- ja hiilinäytteitä. Osa näytteistä analysoitiin talvella 2011. Näytteiden analyysien tulokset tullaan liittämään kertomuksen liitteeseen 8. Tarkemmat näytteenottopaikat on esitetty kartoissa 6 ja 7 (liite 1).

Maanäytteet analysoi Turun yliopiston Kasvimuseon tutkija Mia Lempiäinen-Avci. Analysoiduista näytteistä kolme (N1, N2 ja N3) otettiin talteen koekaistaksi laajennetusta koekuopasta 17. Näytteistä yksi on peräisin koekuopasta 22 (N4). Koekuopan 22 maanäyte on nokisesta kerrostumasta oletetun kivirakenteen sisäpuolelta. Rakenteen ajoitus selvinnee radiohiiliajoitustuloksen myötä.

Hiilinäytteet nimettiin kentällä näytteenottojärjestyksessä. Jälkitöiden aikana näytteet nimettiin uudelleen numeroinnin selkeyttämiseksi. Näyte 6 (H6) on takymetriaineiston hiilinäyte 3, näyte 7 (H7) puuttuu takymetriaineistosta ja näyte 9 (H9) on takymetriaineiston hiilinäyte 2. Näytteillä H6 ja H7 toivottiin saatavan tarkennusta koekuopassa 22 havaitun kivirakenteen ja kulttuurikerroksen ajoitukseen. Hiilinäytteellä H9 toivottiin saatavan ajoitus rökkiön B rakenteille. Näytteet lähetettiin analyysiin Helsingin yliopiston ajoituslaboratorioon marraskuussa 2011.

6. TULOKSET

Koekaivaus keskittyi 1700-luvun isojakokartalta tunnetulle Viikin säterin alueelle Pyhäjärven Viikinlahden ja Putaanvirran välillä. Koekaivausalueelle kaivettiin 45 koekuoppaa, joiden syvyys vaihteli 25-90 cm välillä riippuen kulttuuri-, pelto- ja täyttömaakerrosten vahvuudesta.

Kartanokaudelle ajoitettavaa esineistöä löydettiin erityisesti kartoista tunnetun historiallisen säterinpaikan tonttimaalta. Kaivauslöytöjen joukossa on mm. rautanauvoja, punasavikeramiikkaa, lasia, fajanssia, liitupiipun paloja, tiilenpaloja, palanutta savea, palanutta luuta, pii-iskoksia ja luuta, joiden voidaan katsoa liittyvän asuinpaikkaan. Löytöjen levinnän ja historiallisten karttojen perusteella säterin tonttima sijaitsee niemen kärjessä peltotien koillispuolella.

Peltoalueella havainnot kulttuurikerroksista olivat kyntökerroksen alapuolella säilyneistä pistemäisistä pesäkkeistä. Tutkimuksen kannalta parhaiten säilynyttä yhtenäistä kulttuurikerrosta on todennäköisesti jäljellä pääasiassa vanhan kartanotontin laidoilla, nykyisen peltoalueen ulkoreunoilla, Pyhäjärven rantaan laskevan rantatöyrään päällä. Säteriin liittyviä löytöjä on mahdollisesti jossain määrin myös rantatöyrään rannanpuolella.

Tutkimusten perusteella kiintoisimmilta rakenteilta vaikuttavat peltoalueen laidalla maan pinnalle näkyvät kivirakenteet. Röykkiöt A ja B ovat mahdollisesti rakennuksiin kuuluneita tulisijojen jäännöksiä. Röykkiöiden lisäksi koekuopan 22 lounaispuolella maanpinnalla on rakenteita, jotka ulottunevat näkyviä rakenteitaan laajemmalle alueelle nykyisen maanpinnan alapuolella. Maanpinnan alapuolisia kivisiä rakenteita havaittiin koekuopassa 22. Koekuopassa 22 ja sen läheisyydessä sijaitsevat jäännökset saattavat kuulua samaan 1800-lukua vanhempaan historiallisen ajan kivirakenteeseen (ks. kartta 5, kartta 7).

Kokonaisuutena Viikin säterinpaikka muodostaa arkeologin näkökulmasta mielenkiintoisen kokonaisuuden. Ilmeisesti valtatie 12 rakentamisen jälkeen niemen kärjessä on liikkunut ihmisiä ainoastaan satunnaisesti ja alue on säästynyt nuoremman maankäytön vaikutuksilta.

7. LÄHTEET JA LYHENTEET

ARKISTOLÄHTEET

Inventointi- ja tarkastuskertomukset

ADEL, VADIM 2000. NOKIANVIRRRAN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2000. PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO. INVENTOINTIRAPORTTI.

AHOLA, TEIJA 2010. ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS 12 KAUPUNGINOSA VIIKI KIRKONKULMA. KULTTUURIYMPÄRISTÖSELVITYS. RAPORTTI, SELVITYSTYÖ TEIJA AHOLA.

HAGGRÉN, GEORG JA HAKANPÄÄ PÄIVI 2002. NOKIAN VIIKIN KARTANON VANHAN TONTTIMAA IRTOLÖYDÖT. MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTO. TARKASTUSRAPORTTI.

JUSSILA, TIMO 2002: PIRKANMAAN HISTORIALLISEN AJAN MUINAISJÄÄNNÖKSET. KOHDE NOKIA 6 VIIK. MIKROLIITTI OY, INVENTOINTIRAPORTTI.

LUOTO, KALLE 2004. VIIKIN KARTANO. SUUNNITELLUN ASEMAKAAVA-ALUEEN INVENTOINTI 2004. PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO. INVENTOINTIRAPORTTI.

TEIVAS, EIJA & TOLONEN, ANNU 2001. NOKIAN KULTTUURIYMPÄRISTÖOHJELMA. PIRKANMAAN YMPÄRISTÖKESKUS. TAMPERE.

KIRJALLISUUS

JAAKKOLA, JOUKO 1994. ETELÄ-NOKIAN ASUTUKSEN ALKUVAIHEET. NOKIA ENNEN JA NYT. SS. 38-43.

SAARENHEIMO, JUHANI 1974: VANHAN PIRKKALAN HISTORIA. TAMPERE. 880 s.

SUVANTO, SEPPO 1973: KESKIAIKA. SATAKUNNAN HISTORIA III. 471 s.

KARTAT

Digitaaliarkisto:

Maanmittaushallituksen uudistusarkisto, pitäjänkartta 2123 05 Pirkkala (1847):

<http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=1367962>

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto:

Rekognosointikartat 1776-1805, Nokianvirta, N. Ehrenström (1781):
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-200908073507>

Pirkanmaan maakuntamuseon arkisto:

Isojakokartta Putaanvirran pohjoispuolisista alueista. CD aineisto (2003).
Alkuperäinen kartta: Kansallisarkisto.

INTERNET

Carlskrona LäseSällskaps Bibliothek. Brakel, Gustaf Anton (1782-1853):
Wäinämöinen. : Lyriskt försök i tre akter. (luettu 16.11.2011):
<http://mikromarc.karlskrona.se/Mikromarc/ws/sbd.Asp?idno=6982&UnitId=0&DocGrp=0&SearchUnitId=0&LoanUnitId=1&comb=AND&sString=KL=KAND%20searchUnitId0&page=>

Kalevala 175 vuotta (luettu 16.11.2011):
<http://www.kalevala175.net/sivu.php>

Kalevalan kulttuurihistoria (luettu 16.11.2011):
<http://www.kalevalaseura.fi/kaku/sivu.php?n=p2&s=p2&h=hp2&f=fp2>

Morgonbladet no 7 (27.01.1853), sivu 3 (luettu 16.11.2011):
<http://digi.kansalliskirjasto.fi/index.html>

SKS:n kirjailijamatrikkeli (luettu 16.11.2011):
<http://dbgw.finlit.fi/matr/tiedot.php?id=5059>

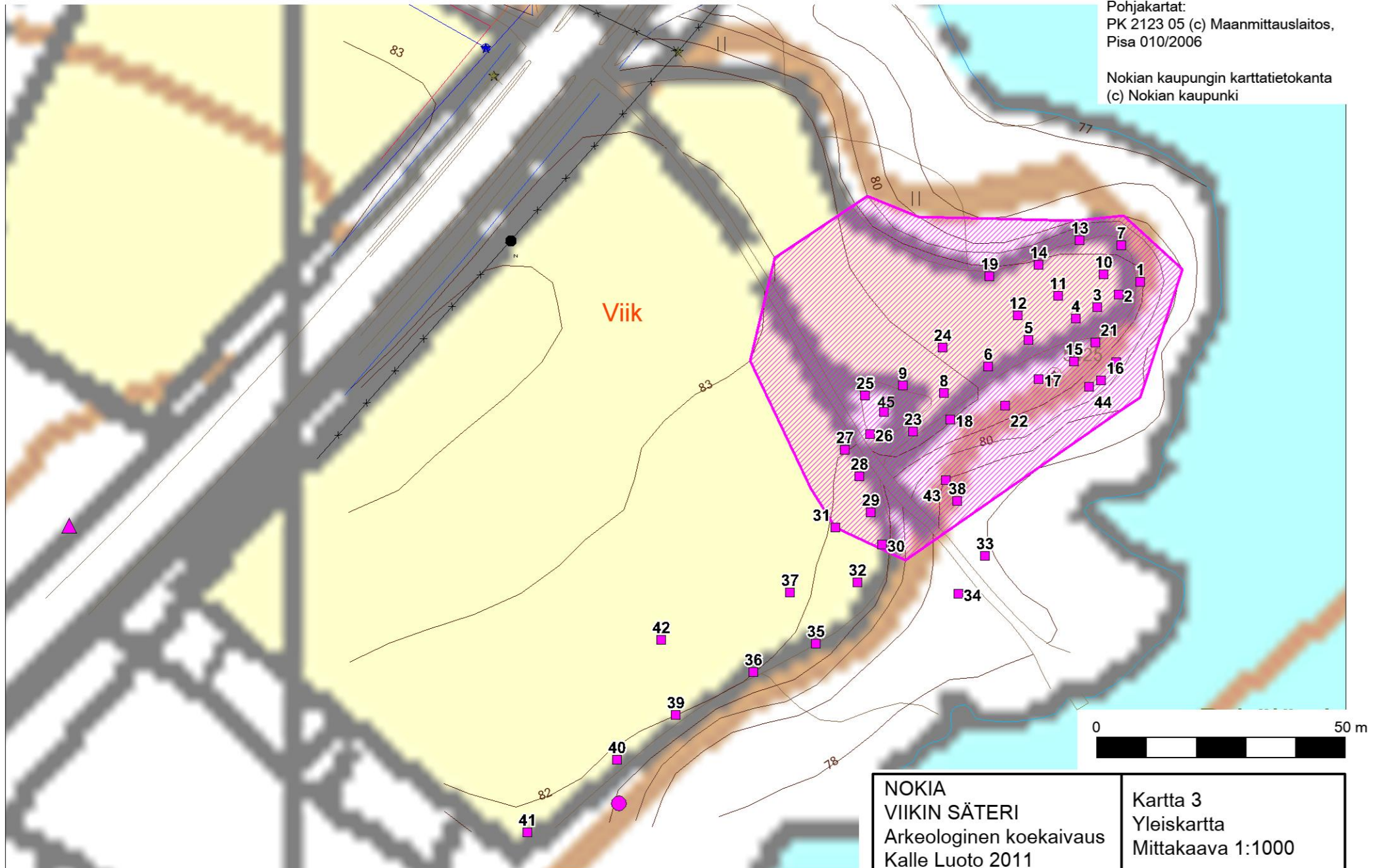
Suuniitty, Vuokko: Viikin kartanon historiaa (luettu 16.11.2011):
<http://www.viikinkartano.fi/index.php?mid=5&pid=15>

Suvanto, Seppo: Satakunnan henkilötiedosto 1303–1571 (arkistolaitos):
<http://www.narc.fi/suvanto/>
http://www.narc.fi/suvanto/sivut_0506-0721_PIRKKALA.pdf

Valtion taidemuseo, taidekokoelmat. Magnus von Wright: Viikin kartano
Nokialla, vasemmalla Pirkkalan kirkko, 1846
<http://kokoelmat.fng.fi/wandora/w?lang=fi&si=A+I+34%3A57&&imagesize=1>

Pohjakartat:
PK 2123 05 (c) Maanmittauslaitos,
Pisa 010/2006

Nokian kaupungin karttatietokanta
(c) Nokian kaupunki

Merkkien selitykset:

Isojakokartan perusteella rajattu kartan sijaintipaikka

■ Koekuoppa ja kuopan numero

● Pyöreä kuoppa

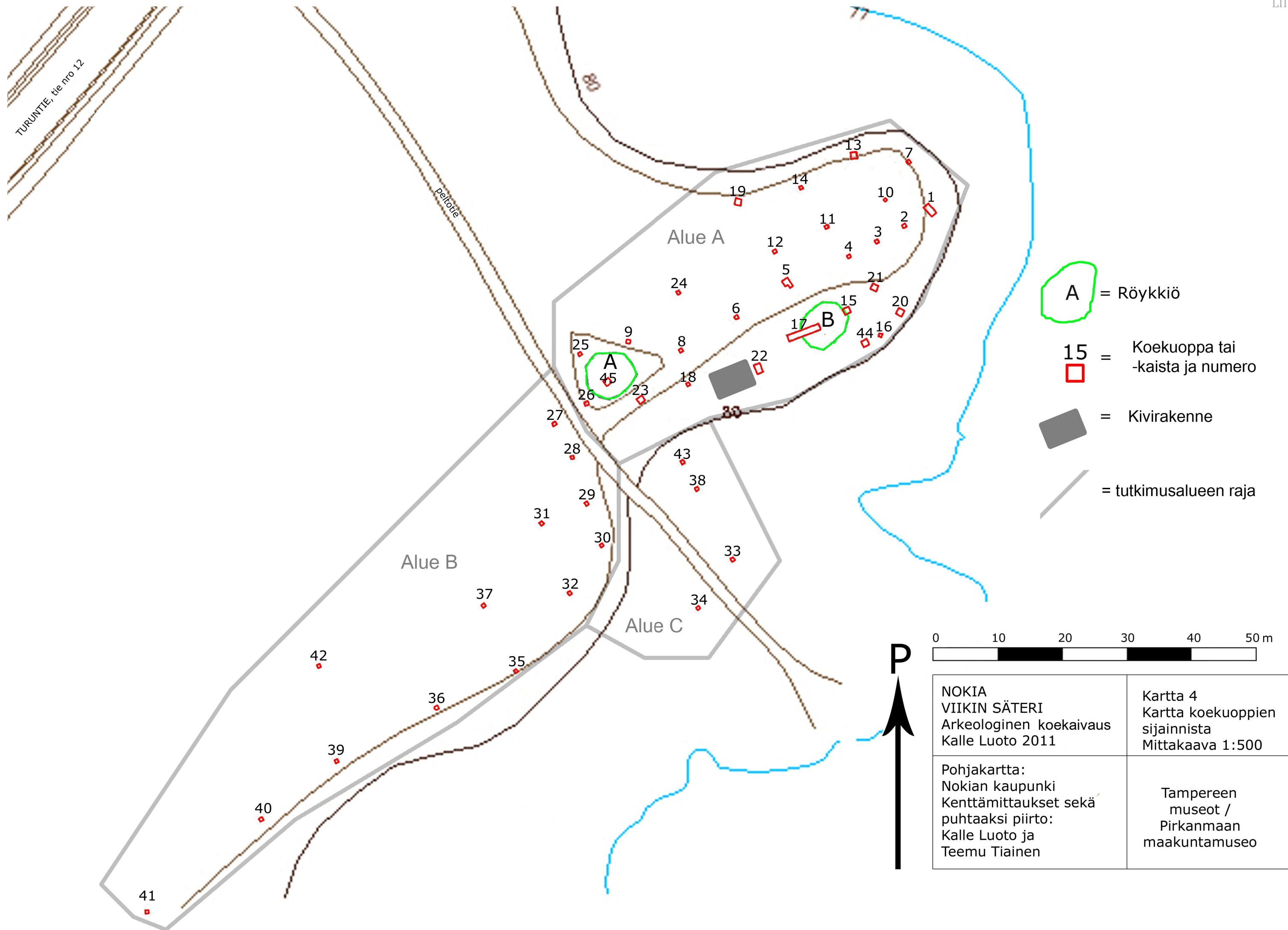
▲ Nokian kaupungin kp 802304
(84,238 m mpy)

NOKIA
VIIKIN SÄTERI
Arkeologinen koekaivaus
Kalle Luoto 2011

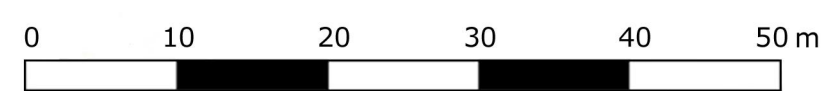
Kenttäpiirros ja dokumentointi:
Teemu Tiainen ja Kalle Luoto
Piirsi puhtaaksi: Kalle Luoto

Kartta 3
Yleiskartta
Mittakaava 1:1000

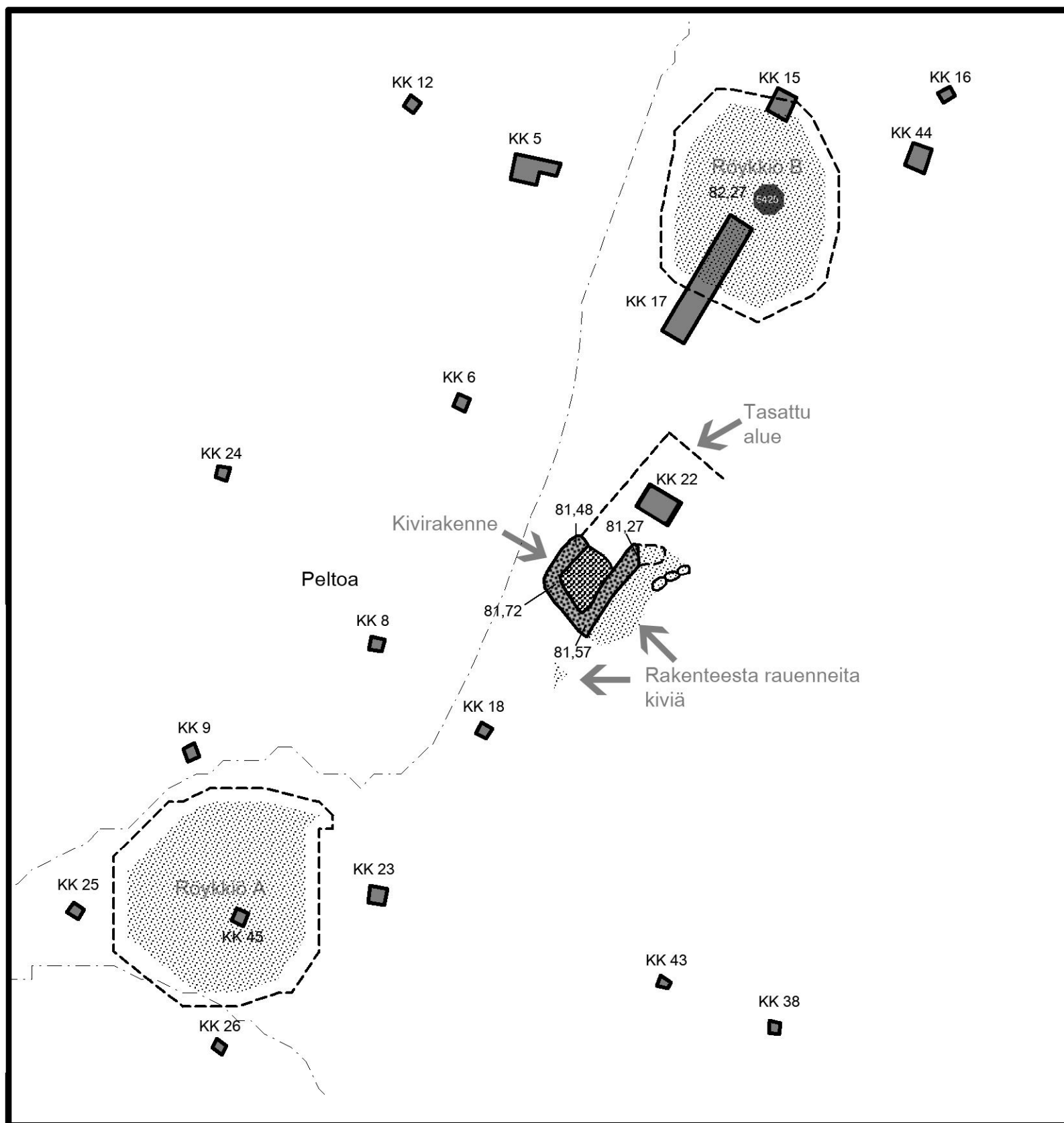
Tampereen museot/
Pirkanmaan maakuntamuseo

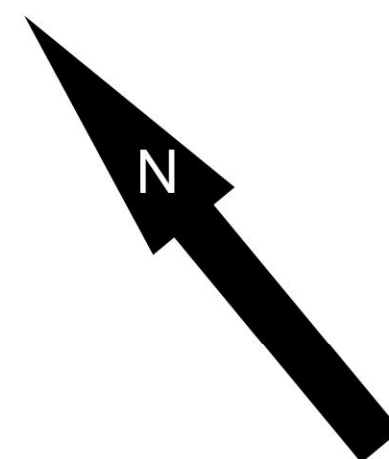
- A = Röykkiö
- 15 = Koekuoppa tai -kaista ja numero
- = Kivirakenne
- = tutkimusalueen raja

<p>NOKIA VIIKIN SÄTERI Arkeologinen koekaivaus Kalle Luoto 2011</p>	<p>Kartta 4 Kartta koekuoppien sijainnista Mittakaava 1:500</p>
<p>Pohjakartta: Nokian kaupunki Kenttämittaukset sekä puhtaaksi piirto: Kalle Luoto ja Teemu Tiainen</p>	<p>Tampereen museot / Pirkanmaan maakuntamuseo</p>

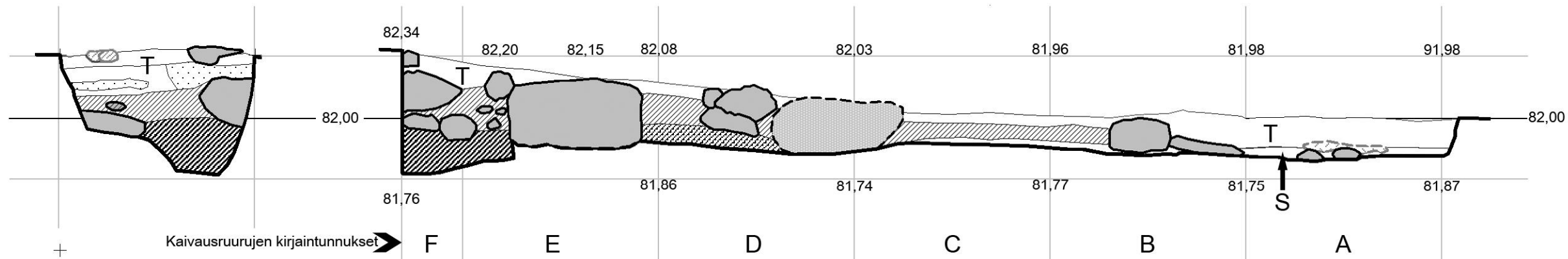
- Kivirakenne
- Rakenteeseen kuuluvia kiviä
- Romahtanut kivirakenne
- KK 8 Koekuoppa, kuopan numero
- Röykkiö, röykkiön reuna
- Nokian kaupungin kiintopiste 5425
P = 6823 062 ,I = 3315 293
- Pellon reuna

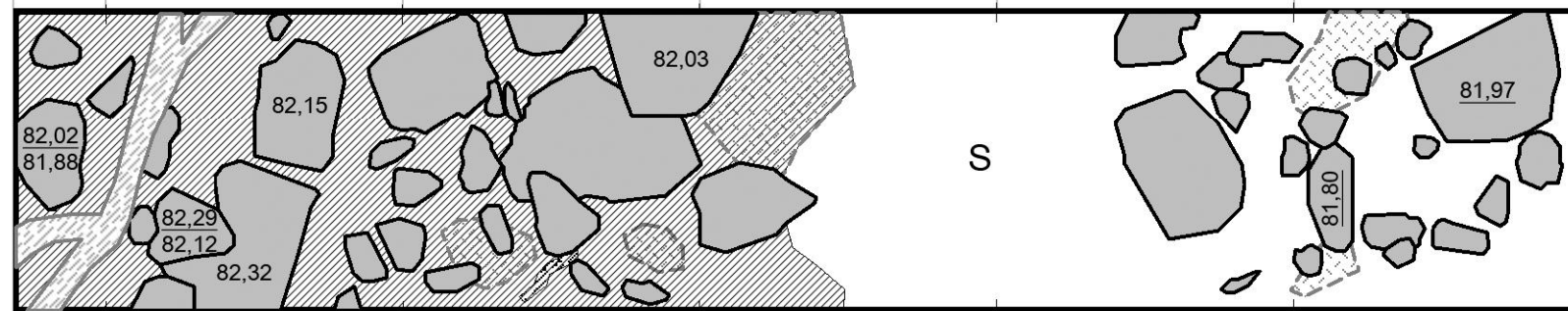
<p>NOKIA VIIKIN SÄTERI Arkeologinen koekaivaus Kalle Luoto 2011</p>	<p>Kartta 5 Yleiskartta rakenteista Mittakaava 1:200</p>
<p>Kenttäpiirros ja dokumentointi: Teemu Tiainen ja Kalle Luoto Piirsi puhtaaksi: Kalle Luoto</p>	<p>Tampereen museot/ Pirkanmaan maakuntamuseo</p>

Koekuoppa 17, koekaista

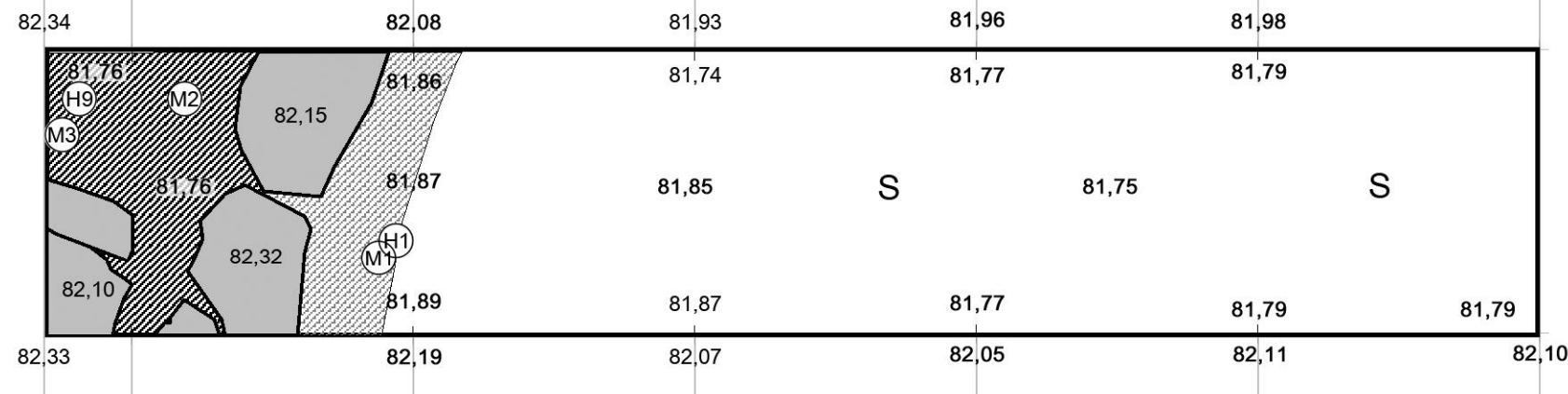
Koillisprofili

Kaakkoisprofili

Dokumentointitaso 1

Pohja

Merkkien selitykset

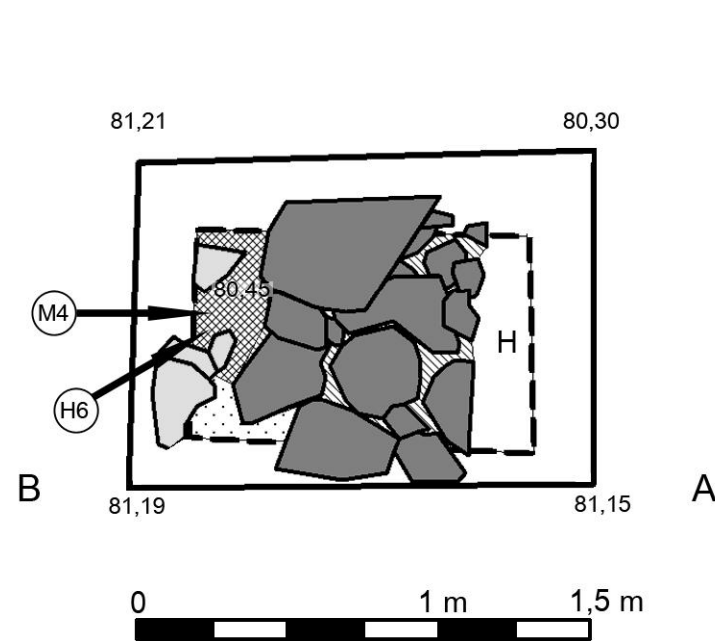
- S** Savi
- T** Turve ja pintamulta
- Värjäytynyt hiesu
- Mullansekainen hiesu, jossa tiilimurskaa
- Tumma hiesu, jossa hiilenpaloja
- Alue, jossa runsaasti hiilenpaloja
- Tummanharmaa hiesu
- Kivi
- Poistettu kivi
- Juuri
- 81,85 Korkeus (m mpy)

Maa- ja hiilinäytteet (liite 8):

- (M1) Maanäyte 1, kork. 81,90 m mpy
- (M2) Maanäyte 2, kork. 81,81 m mpy
- (M3) Maanäyte 3, kork. 81,76 m mpy
- (H1) Hiilinäyte 1, kork. 81,90 m mpy (ei ajoitettu 2011)
- (H9) Hiilinäyte 9, kork. 81,97 m mpy (takymetriaineisto: hiilinäyte 2)

NOKIA VIIKIN SÄTERI Arkeologinen koekaivaus Kalle Luoto 2011	Kartta 6 Kartta koekuopasta 17 Mittakaava 1:25
Kenttäpiirros ja dokumentointi: Teemu Tiainen ja Kalle Luoto Piirsi puhtaaksi: Kalle Luoto	Tampereen museot/ Pirkanmaan maakuntamuseo

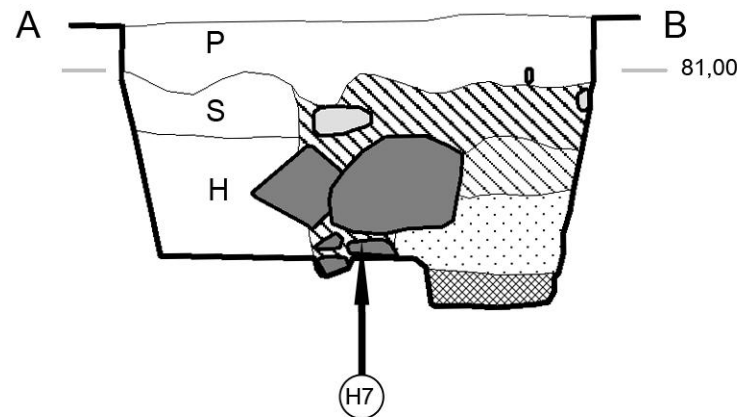
Karttaluonnos
kivirakenteesta ja
pohjatasosta

Merkkien selitykset

	Kivi
	Kivi, joka tulkittiin kuuluvaksi rakenteeseen
	Peltomulta
	Harmaa savi
	Kerrostunut hiesu
	Harmaanruskea tiilimurskankertainen savi
	Vaaleanharmaa hiesu, jossa tiilenpaloja
	Vaaleanruskea hiesu
	Mustanruskea kulttuurimaa, jossa puusilppua, laastia ja tiilenpaloja

Luonnos lounaisprofiilista

Näytteet (liite 8):

- (M4) = Maanäyte 4, Z = 80,122
 (H6) = Hiilinäyte 6, z = 80,082
 (H7) = Hiilinäyte 7, z = n. 80,55 m mpy

NOKIA VIIKIN SÄTERI Arkeologinen koekaivaus Kalle Luoto 2011	Kartta 7 Karttaluonnos kk 22 Mittakaava 1:25
Kenttäpiirros ja dokumentointi: Teemu Tiainen ja Kalle Luoto Piirsi puhtaaksi: Kalle Luoto	Tampereen museot/ Pirkanmaan maakuntamuseo

Koekuoppakuvaukset

Maakerrosten paksuudet on ilmoitettu kuopan lounaiskulmasta, mikäli muuta ei ole mainittu.

Sijaintitiedot on ilmoitettu YKJ 2003 koordinaatiston mukaisesti.

Korkeustiedot perustuvat Nokian kaupungin käyttämään NN korkeusjärjestelmään.

Koekuoppa 1 *alue A*

Koko: 1 x 2 m

0-30 cm, peltomulta

30-40 cm, vaaleanharmaa/ruskea hiesu

Sijainti:

P= 6823 080

I = 3315 310

Z = 80,58 – 81,08

Koekuoppa 2 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm

0-22 cm, peltomulta

22-33 cm, vaaleanharmaa hiesu

Sijainti:

P= 6823 078

I = 3315 306

Z = 80,75 – 81,09

Koekuoppa 3 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm

0-29 cm, peltomulta, seassa hiilenpaloja

29 – 38 cm, vaaleanruskea hiesu

Sijainti:

P= 6823 075

I = 3315 302

Z = 80,91 – 81,91

Koekuoppa 4 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm

0 – 39 cm, peltomulta

39 – 45 cm, vaaleanruskea hiesu

Sijainti:

P= 6823 073

I = 3315 297

Z = 81,02 – 81,50

Koekuoppa 5 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm, laajennettiin myöhemmin 1 x 1 m kokoisella alueella
0 – 30 cm, peltomulta
30 – 36 cm, vaaleanruskea hiesu, jossa peltomullan täyttämiä uria, mahdollisia auraamisjälkiä. Kuopan pohjalla havaittiin hiilenpaloja.

Sijainti:

P= 6823 069

I = 3315 288

Z = 81,41 – 81,67

Koekuoppa 6 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm
0 – 17 cm, peltomulta, jossa hiiliä
17 – 24 cm, harmaa savi

Sijainti:

P= 6823 064

I = 3315 279

Z = 81,82 – 82,07

Koekuoppa 7 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm
0 – 20 cm, peltomulta
20 – 24 cm, hiesu (sekoittunut, mm styroxia)

Sijainti:

P= 6823 088

I = 3315 307

Z = 80,53 – 80,79

Koekuoppa 8 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm
0 – 18 cm, peltomulta, jossa hiilenpaloja
18 – 20 cm, savi

Sijainti:

P= 6823 059

I = 3315 170

Z = 81,82 – 82,10

Koekuoppa 9 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm
0 – 16 cm, peltomulta
16 – 26 cm, harmaa savi

Sijainti:

P= 6823 061

KOEKUOPPAKUVAUKSET, STRATIGRAFIA JA SIJAINTI (YKJ 2003)

LIITE 2

I = 3315 262
Z = 81,77 – 82,07

Koekuoppa 10 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm
0-34 cm, peltomulta
34 – 47 cm, harmaa laikukas hiesu
Sijainti:
P= 6823 081
I = 3315 303
Z = 80,62 – 81,08

Koekuoppa 11 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm
0 – 30 cm, peltomulta
30 – 43 cm, harmaa savi
Sijainti:
P= 6823 078
I = 3315 294
Z = 80,98 – 81,35

Koekuoppa 12 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm
0 – 29 cm, peltomulta
29 – 32 cm, harmaa savi
Sijainti:
P= 6823 074
I = 3315 286
Z = 81,31 – 81,65

Koekuoppa 13

Koko 1 x 1 m
0 – 25 cm, peltomulta, osin sekoittunut
25 – 90 cm ruskea hiesu. Hiesukerroksessa havaittiin useita häiriöitä.
Itälaidassa oli jätemaakuoppa, jossa runsaasti tiiltä sekä
palamattomia eläinten luita. Koekuopan länsilaidassa
kulttuurimaalla täyttynyt oja, jossa häiriö jatkui itälaitaa
syvemmälle.

- kuopan itälaidassa oli likamaakuoppa, joka todennäköisesti jatkuu
kuopan kaakkoispuolelle. Ensimmäiset merkit jätekuopasta
olivat peltokerroksen alapintaan (n. 25 cm syvyydessä)
sekoittunut harmaasta savesta muodostunut kerros.

KOEKUOPPAKUVAUKSET, STRATIGRAFIA JA SIJAINTI (YKJ 2003)

LIITE 2

- länsilaidassa havaittiin jyrkkäreunainen kulttuurimaalla täyttynyt oja, joka ulottui noin 90 cm syvyyteen.
- länsilaidassa kuoppa kaivettiin noin 1 m syvyyteen

Sijainti:

P= 6823 089

I = 3315 299

Z = 80,03 – 81,01

Koekuoppa 14 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm

0 – 26 cm, peltomulta

26 – 36 cm, harmaa savi

Sijainti:

P= 6823 084

I = 3315 290

Z = 80,82 – 81,28

Koekuoppa 15 *alue A* *röykkiön laidassa*

Koko: 50 x 50 cm

0 – 25 cm peltomulta

25 – 45 cm, vaaleanruskea hiesu

Sijainti:

P= 6823 065

I = 3315 297

Z = 81,36 – 82,01

Koekuoppa 16 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm:

0 – 25 cm, multa

25 – 34 cm, kivinen moreeni, jossa rautaoksidia keskittyminä

Sijainti:

P= 6823 061

I = 3315 302

Z = 80,19 – 80,58

Koekuoppa 17 *alue A* *koeoja*

Koko: 1 x 5,2 m

ruudut A – F: (A eteläisin, F pohjoisin) Katso kartta 6.

A, B: 0-25 cm pintahumus / ruskea multa

C, D, E, F: 0-20 cm, pintahumus / ruskea multa

A, B: 25-35 cm, hiekan ja tiilimurskan sekainen savimulta

C, D, E, F: 20-45 cm, hiekan ja tiilimurskan sekainen multa

E, F: 45-60 cm, kivirakenne

KOEKUOPPAKUVAUKSET, STRATIGRAFIA JA SIJAINTI (YKJ 2003)

LIITE 2

Sijainti:

P= 6823 062

I = 3315 289

Z = 81,74 – 82,34

Koekuoppa 18 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm:

0 – 18 cm, peltomulta

18 – 30 cm, harmaa savi

Sijainti:

P= 6823 054

I = 3315 271

Z = 81,07 – 81,44

Koekuoppa 19 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm

0 – 33 cm, peltomulta

33 – 45, harmaa savi

Sijainti:

P= 6823 083

I = 3315 280

Z = 80,82 – 81,28

Koekuoppa 20 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm, laajennettiin 1 x 1 m kokoiseksi

0-45 cm, ruskea multa

45-60 cm, vaalean ruskea hiekansekainen hiesu

60-82 vaalean ruskea hiesu. Syvyys mitattu itänurkkaan kaivetusta poterosta.

- länsinurkkaan kaivettiin potero 89 cm syvyyteen.

Sijainti:

P= 6823 064

I = 3315 305

Z = 79,62 – 80,47

Koekuoppa 21 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm

0-26 cm, peltomulta

26 – 41 cm, harmaanruskea hiesu

41 – 47 cm, kerrostunut hieno hiekka

Sijainti:

P= 6823 068

I = 3315 301

Z = 80,61 – 81,33

Koekuoppa 22 *alue A* *kivirakenne*

Koko: 1 x 1 m

Huom! Maalajit ja syvyydet mitattu kuopan lounaisprofiilista.

Kuopan keskellä havaittiin lounas-koillinen -suuntainen kivirakenne noin 50 cm syvyydessä.

0-25 cm, savensekainen peltomulta
25-45 cm, harmaanruskea tiilimurskan sekainen savi
45-60 cm, vaaleanharmaa hiesu, jossa tiilenpaloja
60-85 cm, vaaleanharmaa hiesu, kuopan lounaiskulmassa erityisesti
noensekaista kulttuurimaata

Sijainti:

P= 6823 056

I = 3315 282

Z = 80,32 – 80,42

Koekuoppa 23 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm:

0 – 26 cm, peltomulta

26 – 46 cm, harmaa savi

Sijainti:

P= 6823 052

I = 3315 264

Z = 80,90 – 81,35

Koekuoppa 24 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm:

0 – 27 cm, peltomulta

27 – 37 cm, savi

Sijainti:

P= 6823 069

I = 3315 270

Z = 81,58 – 81,95

Koekuoppa 25 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm:

0 – 27 cm, peltomulta

27 – 33 cm, savi

Sijainti:

P= 6823 060

I = 3315 254

Z = 81,93 – 82,32

Koekuoppa 26 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm:
0 – 21 cm, peltomulta
21 – 33 cm, savi
Sijainti:
P= 6823 052
I = 3315 255
Z = 81,78 – 81,82

Koekuoppa 27 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm:
0 – 16 cm, peltomulta
16 – 24 cm, savi
Sijainti:
P= 6823 049
I = 3315 250
Z = 81,52 – 81,79

Koekuoppa 28 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm:
0 – 16 cm, peltomulta
16 – 26 cm, savi
Sijainti:
P= 6823 044
I = 3315 252
Z = 81,09 – 81,53

Koekuoppa 29 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm:
0 – 16 cm, peltomulta
16 – 31 cm, savi
Sijainti:
P= 6823 036
I = 3315 254
Z = 80,84 – 81,16

Koekuoppa 30 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm:
0 – 17 cm, peltomulta
17 – 26 cm, savi
Sijainti:
P= 6823 030

KOEKUOPPAKUVAUKSET, STRATIGRAFIA JA SIJAINTI (YKJ 2003)

LIITE 2

I = 3315 256
Z = 80,53 – 80,90

Koekuoppa 31 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm:
0 – 17 cm, peltomulta
17 – 26 cm, savi
Sijainti:
P= 6823 033
I = 3315 247
Z = 81,15 – 81,54

Koekuoppa 32 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm:
0 – 18 cm, peltomulta
18 – 23 cm, savi
Sijainti:
P= 6823 022
I = 3315 251
Z = 81,00 – 81,25

Koekuoppa 33 *alue C*

Koko: 50 x 50 cm:
0 – 12 cm, multa
12 – 22 cm, savi
Sijainti:
P= 6823 026
I = 3315 277
Z = 78,04 – 78,27

Koekuoppa 34 *alue C*

Koko: 50 x 50 cm:
0 – 15 cm, multa
15 – 28 cm, ruskea mullansekainen hiesu
28 – 49 cm, harmaa kivinen hiesu
Sijainti:
P= 6823 019
I = 3315 271
Z = 77,99 – 78,51

Koekuoppa 35 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm:
0 – 18 cm, peltomulta

KOEKUOPPAKUVAUKSET, STRATIGRAFIA JA SIJAINTI (YKJ 2003)

LIITE 2

18 – 29 cm, savi

Sijainti:

P= 6823 010

I = 3315 242

Z = 81,22 – 81,53

Koekuoppa 36 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm:

0 – 22 cm, peltomulta

22 – 36 cm, savi

Sijainti:

P= 6823 005

I = 3315 229

Z = 81,32 – 81,68

Koekuoppa 37 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm

0 – 22 cm, peltomulta

22 – 23 cm, savi

Sijainti:

P= 6823 021

I = 3315 237

Z = 81,49 – 81,84

Koekuoppa 38 *alue C*

Koko: 50 x 50 cm:

0 – 11 cm, multa

11 – 16 cm, savi

16 – 32 cm, sora (tienpohja?)

32 – 42 cm, savi

Sijainti:

P= 6823 038

I = 3315 272

Z = 77,82 – 78,24

Koekuoppa 39 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm

0 – 14 cm, peltomulta

14 – 19 cm, savi

Sijainti:

P= 6822 997

I = 3315 213

Z = 81,34 – 81,67

KOEKUOPPAKUVAUKSET, STRATIGRAFIA JA SIJAINTI (YKJ 2003)

LIITE 2

Koekuoppa 40 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm:
0 – 18 cm, peltomulta
18 – 29 cm, savi
Sijainti:
P= 6822 988
I = 3315 201
Z = 81,30 – 81, 57

Koekuoppa 41 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm:
0 – 18 cm, peltomulta
18 – 33 cm, savi
Sijainti:
P= 6822 975
I = 3315 182
Z = 81,02 – 81,43

Koekuoppa 42 *alue B*

Koko: 50 x 50 cm
0 – 17 cm, peltomulta
17 – 27 cm, savi
Sijainti:
P= 6823 013
I = 3315 211
Z = 81,88 – 82,14

Koekuoppa 43 *alue C*

Koko: 50 x 50 cm:
0-20 cm, pintamaa / multa
20-50 cm, tumma soransekainen multa
Sijainti:
P= 6823 042
I = 3315 270
Z = 78,24 – 78,77

Koekuoppa 44 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm
0-21 cm, pintahumus / multa
21-30 cm, vaaleanruskea kivinen hiekka / hiesu (mitattu itäreunasta)
- länsilaitaan kaivettiin tarkastuspotero 35 cm syvyyteen
Sijainti:
P= 6823 059
I = 3315 299

KOEKUOPPAKUVAUKSET, STRATIGRAFIA JA SIJAINTI (YKJ 2003)

LIITE 2

Z = 80,44 – 80,83

Koekuoppa 45 *alue A*

Koko: 50 x 50 cm:

0-45 cm, kiven sekä tiilimurskan sekainen multa. Mahdollinen
liesirakenne.

Sijainti:

P= 6823 068

I = 3315 301

Z = 82,15

NOKIA VIIKIN SÄTERI
 ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS
 KALLE LUOTO 2011

Luetteloinut ja kuvannut Kalle Luoto (KL)

Arkisto- numero	Negatiivin numero	Kuvan aihe	Kuvaus- suunta	Pvm	Kuvaaja	Tutkimus- alue
1	36	Yleiskuva koetutkimusalueesta Viik Nokia	lounaasta	10.6.2011	KL	A
2	35	Yleiskuva koetutkimusalueesta Viik Nokia	lännestä	10.6.2011	KL	A
3	34	Koekuoppa 1, dokumentointitaso 1 (syvyys pinnasta 26 cm)	lounaasta	13.6.2011	KL	A
4	33	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 1/18	etelästä	13.6.2011	KL	A
5	32	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 2/18	lounaasta	13.6.2011	KL	A
6	31	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 3/18	lounaasta	13.6.2011	KL	A
7	30	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 4/18	lännestä	13.6.2011	KL	A
8	29	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 5/18	luoteesta	13.6.2011	KL	A
9	28	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 6/18	luoteesta	13.6.2011	KL	A
10	27	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 7/18	pohjoisesta	13.6.2011	KL	A
11	26	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 8/18	koillisesta	13.6.2011	KL	A
12	25	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 9/18	koillisesta	13.6.2011	KL	A
13	24	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 10/18	idästä	13.6.2011	KL	A
14	23	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 11/18	idästä	13.6.2011	KL	A
15	22	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 12/18	kaakosta	13.6.2011	KL	A
16	21	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 13/18	kaakosta	13.6.2011	KL	A
17	20	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 14/18	kaakosta	13.6.2011	KL	A
18	19	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 15/18	kaakosta	13.6.2011	KL	A
19	18	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 16/18	etelästä	13.6.2011	KL	A
20	17	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 17/18	etelästä	13.6.2011	KL	A
21	16	Panoraamakuva tutkimusalueesta A, osa 18/18	lounaasta	13.6.2011	KL	A
22	15	Tutkimusalue C, polku ja rantatöyräs, taustalla tutkimusalue A	kaakosta	13.6.2011	KL	C
23	14	Kivirakenne, alue A	lännestä	13.6.2011	KL	A
24	13	Kirvirakenne, alue A	lounaasta	13.6.2011	KL	A
25	12	Röykkiö A	kaakosta	13.6.2011	KL	A
26	11	Röykkiö B	lounaasta	13.6.2011	KL	A
27	10	Koekuoppa 22. Dokumentointitaso 1 (n. 55 cm).	kaakosta	27.6.2011	KL	A
28	9	Koekuoppa 22 Dokumentointitaso 1 (n. 55 cm).	luoteesta	27.6.2011	KL	A
29	8	Röykkiö B, koeoja (koekuoppa 17)	lounaasta	27.6.2011	KL	A
30	7	Röykkiö B, koeoja (koekuoppa 17)	lounaasta	27.6.2011	KL	A
31	6	Koekuoppa 22. Pohja.	luoteesta	27.6.2011	KL	A
32	5	Koekuoppa 22. Pohja.	lounaasta	27.6.2011	KL	A

NOKIA VIIKIN SÄTERI
ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS
KALLE LUOTO 2011

Digitaaliset kuvatallenteet

Luetteloinut ja kuvannut Kalle Luoto (KL)

KYY 98:	Kuva-numero	Kuvan aihe	Kuvaus-suunta	Pvm	Kuvaaja	Tutkimus-alue
1	3327	Yleiskuva tutkimusalueesta A	länneestä	13.6.2011	KL	A
2	3328	Koekuoppa 1, dokumentointitaso 1	länneestä	13.6.2011	KL	A
3	3329	Koekuoppa 1, dokumentointitaso 1	luoteesta	13.6.2011	KL	A
	3330	Koekuoppa 1, dokumentointitaso 1	koillisesta	13.6.2011	KL	A
	3331	Koekuoppa 1, dokumentointitaso 1	lounaasta	13.6.2011	KL	A
4	3332	Yleiskuva tutkimusalueesta. Koekuoppaa 19 kaivetaan.	länneestä	13.6.2011	KL	A
5	3333	Yleiskuva, röykkiö B	koillisesta	13.6.2011	KL	A
6	3334	Kivirakenne ja koekuoppa 17.	länneestä	13.6.2011	KL	A
7	3335	Yleiskuva, röykkiö A	idästä	13.6.2011	KL	A
	3336	Yleiskuva, röykkiö A	kaakosta	13.6.2011	KL	A
	3337	Yleiskuva. Metsäsaareke, jossa röykkiö A	idästä	17.6.2011	KL	A
	3338	Yleiskuva tutkimusalueesta A.	lounaasta	17.6.2011	KL	A
	3339	Kivirakenne ja koekuoppa 18.	koillisesta	17.6.2011	KL	A
	3340	Koekuoppa 1, dokumentointitaso 2	lounaasta	17.6.2011	KL	A
	3341	Koekuoppa 1, dokumentointitaso 2	luoteesta	17.6.2011	KL	A
	3342	Koekuoppa 5, hiiliä peltokerroksen alla olevassa kerrostumassa	lounaasta	17.6.2011	KL	A
	3343	Koekuoppa 5, hiiliä peltokerroksen alla olevassa kerrostumassa	kaakosta	17.6.2011	KL	A
8	3344	Koekuoppa 5, hiiliä peltokerroksen alla olevassa kerrostumassa	kaakosta	17.6.2011	KL	A
9	3345	Koekuoppa 5, hiiliä peltokerroksen alla olevassa kerrostumassa	kaakosta	17.6.2011	KL	A
	3346	Koekuoppa 1, n. 40 cm pinnasta	lounaasta	17.6.2011	KL	A
	3347	Koekuoppa 1, n. 40 cm pinnasta	lounaasta	17.6.2011	KL	A
	3348	Koekuoppa 1, n. 40 cm pinnasta	lounaasta	17.6.2011	KL	A
	3349	Koekuoppa 1, n. 40 cm pinnasta	lounaasta	17.6.2011	KL	A
10	3350	Koekuoppa 20, dokumentointitaso 1, syv. 50 cm pinnasta. Kuopan keskellä näkyvä aiemmin kaivetun pienemmän koekuopan kohta harmmaampana kohtana	lounaasta	17.6.2011	KL	A
	3351	poistettu		17.6.2011	KL	A
	3352	poistettu		17.6.2011	KL	A
12	3353	Koekuoppa 5, itäprofiilin stratigrafiaa	länneestä	17.6.2011	KL	A
13	3354	Koekuoppa 5, itäprofiilin stratigrafiaa	länneestä	17.6.2011	KL	A
11	3355	Koekuoppa 5, itäprofiilin stratigrafiaa	länneestä	17.6.2011	KL	A
	3356	Koekuoppa 13, länsiprofiilin stratigrafiaa		20.6.2011	KL	A
	3357	Koekuoppa 13, länsiprofiilin stratigrafiaa	luoteesta	20.6.2011	KL	A
	3358	Koekuoppa 13, länsiprofiilin stratigrafiaa	luoteesta	20.6.2011	KL	A

KYY 98:	Kuva-numero	Kuvan aihe	Kuvaus-suunta	Pvm	Kuvaaja	Tutkimus-alue
14	3359	Koekuoppa 13, itäprofiilin stratigrafiaa	luoteesta	20.6.2011	KL	A
15	3360	Koekuoppa 13, eteläprofiilin pohjoisesta stratigrafiaa	etelästä	20.6.2011	KL	A
	3361	Koekuoppa 13. Pohja.	pohjoisesta	20.6.2011	KL	A
	3362	Koekuoppa 13. Pohja.	pohjoisesta	20.6.2011	KL	A
	3363	Yleiskuva tutkimusalueesta A.	luoteesta	20.6.2011	KL	A
16	3364	Koekuoppa 13. Itäprofiili.	länneestä	20.6.2011	KL	A
17	3365	Koekuoppa 1. Laajennus. 40 cm pinnasta.	luoteesta	22.6.2011	KL	A
	3366	Koekuoppa 1. Laajennus. 40 cm pinnasta.	kaakosta	22.6.2011	KL	A
	3367	Koekaista (koekuoppa 17). Taustalla røykkiö B. Dokumentointitaso 1.	lounaasta	22.6.2011	KL	A
18	3368	Koekaista (koekuoppa 17). Taustalla røykkiö B. Dokumentointitaso 1.	lounaasta	22.6.2011	KL	A
	3369	Koekaista (koekuoppa 17). Taustalla røykkiö B. Dokumentointitaso 1.	lounaasta	22.6.2011	KL	A
19	3370	Koekaista (koekuoppa 17). Taustalla røykkiö B. Dokumentointitaso 1.	lounaasta	22.6.2011	KL	A
	3371	Koekaista (koekuoppa 17). Kuvattu røykkiön B päältä. Dokumentointitaso 1.	koillisesta	22.6.2011	KL	A
20	3372	Koekaista (koekuoppa 17). Kuvattu røykkiön B päältä. Dokumentointitaso 1.	koillisesta	22.6.2011	KL	A
	3373	Yleiskuva tutkimusalueesta A.	etelästä	22.6.2011	KL	A
	3374	Koekuoppa 22. Kivirakenne. Dokumentointitaso 1 (n. 55 cm pinnasta).	kaakosta	28.6.2011	KL	A
21	3375	Koekuoppa 22. Kivirakenne. Dokumentointitaso 1 (n. 55 cm pinnasta).	luoteesta	28.6.2011	KL	A
	3376	Koekuoppa 22. Kivirakenne. Dokumentointitaso 1 (n. 55 cm pinnasta).	koillisesta	28.6.2011	KL	A
22	3377	Koekuoppa 22. Kivirakenne. Dokumentointitaso 1 (n. 55 cm pinnasta).	lounaasta	28.6.2011	KL	A
	3378	Koekuoppa 5. n. 35 cm pinnasta.	länneestä	28.6.2011	KL	A
	3379	Koekuoppa 5. n. 35 cm pinnasta.	idästä	28.6.2011	KL	A
23	3380	Koekuoppa 5. n. 35 cm pinnasta.	idästä	28.6.2011	KL	A
	3381	Koekuoppa 5. n. 35 cm pinnasta.	idästä	28.6.2011	KL	A
	3382	Koekuoppa 5. n. 35 cm pinnasta.	idästä	28.6.2011	KL	A
	3383	Koekuoppa 5. Hiilenpaloja ja puunpala tasossa. n. 35 cm pinnasta.	lounaasta	28.6.2011	KL	A
24	3384	Koekojat (koekuoppa 17). Taustalla røykkiö B. Pohja.	lounaasta	28.6.2011	KL	A
25	3385	Koekojat (koekuoppa 17). Kuvattu røykkiön B päältä. Ruudut E ja F. Pohja.	lounaasta	28.6.2011	KL	A
	3386	Koekuoppa 5. n. 40 cm pinnasta.	kaakosta	28.6.2011	KL	A
	3387	Koekuoppa 5. n. 40 cm pinnasta.	kaakosta	28.6.2011	KL	A
	3388	Koekuoppa 5. n. 40 cm pinnasta.	kaakosta	28.6.2011	KL	A
	3389	Koekuoppa 22. Kivirakenne. Pohja.	luoteesta	28.6.2011	KL	A
	3390	Koekuoppa 22. Kivirakenne. Pohja.	luoteesta	28.6.2011	KL	A
	3391	Koekuoppa 22. Kivirakenne. Pohja.	kaakosta	28.6.2011	KL	A
26	3392	Koekuoppa 22. Kivirakenne. Pohja.	kaakosta	28.6.2011	KL	A
	3393	Koekuoppa 22. Kivirakenne. Pohja.	luoteesta	28.6.2011	KL	A
	3394	Koekuoppa 22. Kivirakenne. Pohja.	lounaasta	28.6.2011	KL	A
	3395	Koekuoppa 22. Kivirakenne. Pohja.		28.6.2011	KL	A
	3396	Koekuoppa 22. Kivirakenne. Pohja.		28.6.2011	KL	A
	3397	Koekojat (koekuoppa 17). Taustalla røykkiö B. Pohja.	lounaasta	28.6.2011	KL	A
27	3398	Koekojat (koekuoppa 17). Ruudut A ja B. Pohja.	luoteesta	28.6.2011	KL	A

KYY 98:	Kuva-numero	Kuvan aihe	Kuvaus-suunta	Pvm	Kuvaaja	Tutkimus-alue
28	3399	Koeoja (koekuoppa 17). Ruudut B ja C. Pohja.	luoteesta	28.6.2011	KL	A
29	3400	Koeoja (koekuoppa 17). Ruudut C (ja B). Pohja.	luoteesta	28.6.2011	KL	A
30	3401	Koeoja (koekuoppa 17). Ruudut C ja D. Pohja.	luoteesta	28.6.2011	KL	A
31	3402	Koeoja (koekuoppa 17). Ruudut E ja F. Pohja.	luoteesta	28.6.2011	KL	A
32	3403	Koeoja (koekuoppa 17). Ruudut E ja F. Pohja.	lounaasta	28.6.2011	KL	A
	3404	Koeoja (koekuoppa 17). Ruutu F. Pohja.	lounaasta	28.6.2011	KL	A
	3405	Rakenne: Kuoppa alueella B	lounaasta	28.6.2011	KL	A
	3406	Rakenne: Kuoppa alueella B	lounaasta	28.6.2011	KL	A
33	3407	Rakenne: Kuoppa alueella B	lounaasta	28.6.2011	KL	A

NOKIA VIIKIN SÄTERI
ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS
KALLE LUOTO 2011

LÖYTÖLUETTELO

Koekaivauksessa talteen otetut löydöt on taltioitu Kansallismuseon kokoelmiin päänumerolla KM 2011021 diar. 10.8.2011.

Löydöt luetteloi Teemu Tiainen

KM 2011021: alanumero	koekuopan numero	löytösyvyys cm	maalaji	löytölaji	kuvaus	kpl	paino g
1	1	0-30	peltomulta	punasavikeramiikkaa	paloissa ruskeaa lasitetta + yhdessä palassa toinen pinta valkoinen	3	3,5
2	1	0-30	peltomulta	lasia	Voimakkaasti iridoitunut kolmionmuotoinen pala	1	1,3
3	1	0-30	peltomulta	lasia	vihreä tasolasin pala	2	1,2
4	1	0-30	peltomulta	rautanauvoja		2	25,5
5	1	0-30	peltomulta	palanutta luuta		8	2,8
6	1	0-30	peltomulta	luuta		11	26
7	1	30-40	vaaleanharmaa / ruskea hiesu	luuta	mm yksi hampaan kappale	8	46
8	3	0-29	peltomulta	fajanssia	yhdellä kulmalla valkoista lasitusta	1	0,1
9	3	0-29	peltomulta	lasia	palanutta? vihertävää astialasia	1	0,9
10	3	0-29	peltomulta	palanutta luuta		1	0,8
11	3	29-38	vaaleanruskea hiesu	liitupiippua	pieni liitupiipun varren pala; pituus 0,6 cm	1	0,1
12	3	29-38	vaaleanruskea hiesu	palanutta luuta		1	0,2
13	5	0-30	peltomulta	punasavikeramiikkaa	sisäpinnalla vaaleanruskea lasitus	1	1,8
14	5	0-30	peltomulta	fajanssia	2 palassa valkoinen lasitus + 1 palassa sinistä koristemaalasta	6	1,6
15	5	0-30	peltomulta	rautanauja	hevosenkenkänaula, pituus 4,2 cm	1	10,7
16	5	30-36	vaaleanruskea hiesu, jossa peltomullan täyttämiä uria (kyntöjalkia?). Kerroksessa myös hiilenpaloja.	palanutta luuta		2	0,2
17	6	0-17	peltomulta	punasavikeramiikkaa	sisäpinnalla rusehtavan vihreä lasitus ja ulkopinnalla uurrekoristelua	1	1,7
18	6	0-17	peltomulta	fajanssia	toisella pinnalla valkoinen lasitus + tippa violettiä koristelua	1	0,3
19	6	0-17	peltomulta	liitupiippua	varren kappale, pituus 39, halkaisija 10 mm	1	3,6
20	6	17-24	harmaa savi	palanutta savea	todennäköisesti tiiltä tai mahdollisesti keramiikkaa	1	3,4
21	10	0-34	peltomulta	rautanauja	hevosenkenkänaula; pituus 3,7 cm, kannan leveys 1,7 cm	1	6,8
22	10	0-34	peltomulta	piitä	harmaa piin pala	1	2,8
23	10	0-34	peltomulta	kuonaa	kuonaantunutta tiiltä / keramiikkaa?	1	3,5

KM 2011021: alanumero	koekuopan numero	löytösyvyys cm	maalaji	löytölaji	kuvaus	kpl	paino g
24	11	0-30	peltomulta	fajanssia	valkoinen lasitus molemmilla pinnoilla + sisäpinnalla sinistä koristelua	1	0,2
25	13	0-35	peltomulta	punasavikeramiikkaa	sisäpinnalla hiven ruskeaa lasitetta sekä 2 keltaista koristeiviivaa	1	1,4
26	13	0-35	peltomulta	fajanssia	molemmilla pinnoilla valkoinen lasite	1	0,7
27	13	0-35	peltomulta	liitupiippua	pesän pala ja varren katkelma (pituus: 3 cm, halkaisija 0,8 cm)	2	3,9
28	13	0-35	peltomulta	piitä	pala harmaata piitä	1	0,5
29	13	35-80	ruskea hiesu	punasavikeramiikkaa	sisäpinnalla vaalean ruskea lasitus	1	0,9
30	13	35-80	ruskea hiesu	lasia	vihreää tasilasia	1	7,1
31	13	35-80	ruskea hiesu	rautanaula	pituus 3,4 cm, kannan halkaisija 1,4 cm	1	14,5
32	13	35-80	ruskea hiesu	luuta		61	406,1
33	13	35-80	ruskea hiesu	piitä	pala harmaata piitä	1	1,1
34	14	0-26	peltomulta	punasavikeramiikkaa	sisäpinnalla vaaleaa koristelua	1	0,8
35	14	0-26	peltomulta	piitä	vaalean harmaa piin pala	1	0,6
36	15	0-25	peltomulta	punasavikeramiikkaa	sisäpinnalla tummanruskeaa koristelua, ulkopinnalla hitunen vihreää lasitetta	1	1,2
37	15	0-25	peltomulta	luuta		2	23,8
38	15	0-25	peltomulta	piitä	kaksi palaa harmaata piitä	2	1,4
39	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	kivisavikeramiikkaa	Paloissa toisella pinnalla vaalean rusehtava lasitus	2	2,2
40	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	keramiikkaa	valko / kivisavikeramiikkaa? toinen reunapala; pinnoilla korismaalaus	2	1,6
41	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	punasavikeramiikkaa	1 reunapala, kolmessa palassa lasitus	5	5,3
42	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	fajanssia	paloissa lasitus, 2 palassa sinistä koristemaalausta sekä yhdessä palassa vaalean ruskea sisäpinta	6	7,8
43	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	lasia	vihreää astialasia	1	1,1
44	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	liitupiippua	pesän pala, sisäpinta mustunut	1	0,2
45	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	helmiä	2 vaalean kuultavaa lasihelmeä, halkaisijat 0,9 ja 1 cm	2	1,8
46	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	palanutta luuta		12	4,5
47	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	luuta		40	63
48	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	piitä	2 vaalean harmaata ja 1 toffeen värinen piin palaa	3	10,5
49	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	keramiikkaa	valko / kivisavikeramiikkaa? reunapala, pinnalla aavistus lasitusta	1	0,6
50	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	punasavikeramiikkaa	1 reunapala, jossa hiven tummanruskeaa lasitusta. 2 palan ulkopinnalla vihreä lasitus + sisäpinnalla vaaleanruskea lasitus	3	10,7
51	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	lasia	vihreää astialasia	2	4,3
52	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	rautanauvoja	takonauvoja, joista toinen vääntynyt tulusraudan muotoon. Pituudet: 9,8 cm ja 6,0 cm	2	32,2

KM 2011021: alanumero	koekuopan numero	löytösyvyys cm	maalaji	löytölaji	kuvaus	kpl	paino g
53	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	helmiä	1 vaalean kuultava ja 1 valkoinen lasihelmi, halkaisijat: 1 cm ja 0,8 cm	2	2
54	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	palanutta luuta		22	11,8
55	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	luuta		13	24,8
56	17 A, B	25-35	hiekan ja tiilimurskan sekainen savimulta	luuta		3	6,8
57	17 C, D, E, F	20-45	hiekan ja tiilimurskan sekainen multa	punasavikeramiikkaa	5 reunapalaa. 2 palassa vihreä lasite, 3 palassa ruskea lasite. 10 palassa vaalea maalaus	21	73,5
58	17 C, D, E, F	20-45	hiekan ja tiilimurskan sekainen multa	fajanssia	paloissa valkoinen lasite, toisessa palassa sinistä koristemaalauستا	2	2
59	17 C, D, E, F	20-45	hiekan ja tiilimurskan sekainen multa	lasia	5 vihreää tasolasin sekä 1 kirkas tasolasin palaa	6	5,6
60	17 C, D, E, F	20-45	hiekan ja tiilimurskan sekainen multa	liitupiippua	varren katkelma: pituus 4,8, halkaisija 0,8 cm	1	4,3
61	17 C, D, E, F	20-45	hiekan ja tiilimurskan sekainen multa	rautanauvoja	rautanauvoja ja katkelmia	12	92,1
62	17 C, D, E, F	20-45	hiekan ja tiilimurskan sekainen multa	palanutta luuta		53	17,7
63	17 C, D, E, F	20-45	hiekan ja tiilimurskan sekainen multa	luuta	mm kalan suomuja	147	177,9
64	17 C, D, E, F	20-45	hiekan ja tiilimurskan sekainen multa	kvartssia	pala valkoista kvartssia	1	3,6
65	17 E, F	45-60		lasia	vihreää tasolasia	1	0,1
66	17 E, F	45-60		palanutta luuta		2	0,6
67	17 E, F	45-60		luuta		21	12,9
68	18	0-18	peltomulta	punasavikeramiikkaa	toisessa palassa tumman vihreää lasitusta	2	2,5
69	18	18-30	harmaa savi	palanutta luuta		1	0,3
70	18	18-30	harmaa savi	luuta		1	0,9
71	19	0-33	peltomulta	punasavikeramiikkaa	1 reunapala, 1 palassa hivenen lasitetta	5	6,6
72	19	0-33	peltomulta	piitä	pala mustaa piitä	1	3
73	20	0-45	ruskea multa	palanutta luuta		2	1,9
74	20	0-45	ruskea multa	luuta		7	17,7
75	20	0-45	ruskea multa	simpukkaa?		1	0,2
76	20	0-45	ruskea multa	palanutta savea	mahdollisesti tiiltä	4	5
77	20	45-60	vaalean ruskea hiekkainen hiesu	luuta		2	0,8
78	20	60-82E/89W	vaalean ruskean hiesu	palanutta luuta		1	0,1
79	20	60-82E/89W	vaalean ruskean hiesu	kvartssia		1	0,5
80	21	0-26	peltomulta	punasavikeramiikkaa		2	6,5
81	21	0-26	peltomulta	fajanssia		4	2,6

KM 2011021: alanumero	koekuopan numero	löytösyvyys cm	maalaji	löytölaji	kuvaus	kpl	paino g
82	22	0-25	peltomulta	punasavikeramiikkaa	Suuremman palan pinnalla näkyvissä hitusen koristelua	2	7,3
83	22	0-25	peltomulta	fajanssia	paloissa valkoinen lasite sekä sinistä koristemaalausta	2	5,4
84	22	0-25	peltomulta	liitupiippua	pesän pala, sisäpinta mustunut	1	0,9
85	22	0-25	peltomulta	palanutta luuta		13	5,2
86	22	0-25	peltomulta	luuta		50	170,6
87	22	25-45	harmaanruskea tiilimurskan sekainen savi	lasia	vaalean vihreää astialasia	1	0,2
88	22	25-45	harmaanruskea tiilimurskan sekainen savi	metalliesine	rautaa, viskari	1	15,8
89	22	25-45	harmaanruskea tiilimurskan sekainen savi	metallia	hieman taipunut lyijy?levyn pala	1	7,8
90	22	25-45	harmaanruskea tiilimurskan sekainen savi	palanutta luuta		4	7,4
91	22	25-45	harmaanruskea tiilimurskan sekainen savi	luuta		11	33,8
92	22	45-60	vaaleanharmaa hiesu, jossa tiilenpaloja	lasia	vihreää tasolasia	2	1,1
93	22	45-60	vaaleanharmaa hiesu, jossa tiilenpaloja	liitupiippua	pieni pesän palanen, jonka sisäpinta mustunut	1	0,2
94	22	45-60	vaaleanharmaa hiesu, jossa tiilenpaloja	metallia	rautaa, viskarin katkelma	1	10,8
95	22	45-60	vaaleanharmaa hiesu, jossa tiilenpaloja	rautanaula		1	19,5
96	22	45-60	vaaleanharmaa hiesu, jossa tiilenpaloja	palanutta luuta		2	2,1
97	22	45-60	vaaleanharmaa hiesu, jossa tiilenpaloja	luuta		24	67,7
98	22	60-85	vaaleanharmaa hiesu	punasavikeramiikkaa	reunapala, sisäpinnalla vaaleanruskeaa lasitetta sekä keltaisia koristeviivoja	1	3,6
99	22	60-85	vaaleanharmaa hiesu	luuta		8	23,2
100	22	85-95	tummanruskea maa (seassa puusilppua, tiiltä, laastia)	lasia	vihertävää tasolasia, 1 pala osin sulanut?	5	3,7
101	22	85-95	tummanruskea maa (seassa puusilppua, tiiltä, laastia)	palanutta luuta		2	2,3
102	22	85-95	tummanruskea maa (seassa puusilppua, tiiltä, laastia)	luuta		29	66,6
103	22	85-95	tummanruskea maa (seassa puusilppua, tiiltä, laastia)	piitä	pala harmaata piitä	1	0,5
104	24	0-27	peltomulta	kvartsia		1	1,1

KM 2011021: alanumero	koekuopan numero	löytösyvyys cm	maalaji	löytölaji	kuvaus	kpl	paino g
105	25	0-27	peltomulta	kivisavikeramiikkaa	ulkopinnalla kohokoristelua	1	3,7
106	25	0-27	peltomulta	punasavikeramiikkaa	sisäpinnalla vaaleanruskea lasitus	1	0,6
107	25	0-27	peltomulta	rautanaula	hevosenkenkänaula	1	7,3
108	27	0-16	peltomulta	piitä	pala vaaleaa, palanutta? piitä	1	2
109	34	15-28	ruskea mullansekainen hiesu	lasia	vihreää tasolasia	1	0,8
110	34	15-28	ruskea mullansekainen hiesu	palanutta luuta		1	1,3
111	34	15-28	ruskea mullansekainen hiesu	luuta		1	0,3
112	34	28-49	harmaa kivinen hiesu	palanutta luuta		8	1,8
113	38	16-32	sora (tienpohja?)	punasavikeramiikkaa	sisäpinnalla vaaleanruskea lasitus	1	8,7
114	38	16-32	sora (tienpohja?)	palanutta luuta		1	0,2
115	38	16-32	sora (tienpohja?)	luuta		6	26,9
116	43	20-50	tumma soransekainen multa	palanutta luuta		3	1,7
117	44	0-21	pintahumus / multa	liitupiippua	varren katkelma: pituus 2,3 / paksuus 0,8 cm	1	1,5
118	44	0-21	pintahumus / multa	palanutta luuta		3	2,6
119	44	0-21	pintahumus / multa	luuta		4	2
120	44	21-30E/35W	vaaleanruskea kivinen hiekka/hiesu	fajanssia	paloissa valkea lasite; suuremmassa palassa sinistä koristemaalausta	2	3,1
121	44	21-30E/35W	vaaleanruskea kivinen hiekka/hiesu	palanutta luuta		1	1
122	44	21-30E/35W	vaaleanruskea kivinen hiekka/hiesu	luuta		9	47,3
123	45	0-45	kivien sekä tiilimurskan sekainen multa	luuta		7	6,2

NOKIA VIIKIN SÄTERI
ARKEOLOGINEN KOETUTKIMUS
KALLE LUOTO 2011

LUETTELO KONSERVOITAVISTA LÖYDÖISTÄ

Koekaivauskessa talteen otetut löydöt on taltioitu Kansallismuseon kokoelmiin päänumerolla KM 2011021 diar. 10.8.2011.

Löydöt luetteloi Teemu Tiainen

KM 2011021: alanumero	koekuopan numero	löytösyvyys cm	maalaji	löytölaji	kuvaus	kpl	paino g
4	1	0-30	peltomulta	rautanauloja		2	25,5
15	5	0-30	peltomulta	rautanaula	hevosenkenkänaula, pituus 4,2 cm	1	10,7
21	10	0-34	peltomulta	rautanaula	hevosenkenkänaula; pituus 3,7 cm, kannan leveys 1,7 cm	1	6,8
31	13	35-80	ruskea hiesu	rautanaula	pituus 3,4 cm, kannan halkaisija 1,4 cm	1	14,5
52	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	rautanauloja	takonauloja, joista toinen vääntynyt tulusraudan muotoon. Pituudet: 9,8 cm ja 6,0 cm	2	32,2
61	17 C, D, E, F	20-45	hiekan ja tiilimurskan sekainen multa	rautanauloja	rautanauloja ja katkelmia	12	92,1
88	22	25-45	harmaanruskea tiilimurskan sekainen savi	metalliesine	rautaa, viskari	1	15,8
89	22	25-45	harmaanruskea tiilimurskan sekainen savi	metallia	hieman taipunut lyijy?levyn pala	1	7,8
94	22	45-60	vaaleanharmaa hiesu, jossa tiilenpaloja	metallia	rautaa, viskarin katkelma	1	10,8
95	22	45-60	vaaleanharmaa hiesu, jossa tiilenpaloja	rautanaula		1	19,5
107	25	0-27	peltomulta	rautanaula	hevosenkenkänaula	1	7,3

NOKIA VIIKIN SÄTERI
ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUUS
KALLE LUOTO 2011

Luettelo poistetuista löydöistä

Luetteloinut Teemu Tiainen

Alanumero	Koekuoppa	syvyys cm	maalaji	löytölaji	Kuvaus	kpl	paino g	muuta
1	1	0-30	peltomulta	lasia	vihreää tasolasia	6	6,4	
2	1	0-30	peltomulta	rautanauloja	lankanauloja + naulojen katkelmia	4	5,5	
3	1	0-30	peltomulta	luuta		4	8,2	
4	1	0-30	peltomulta	palanutta luuta		2	0,4	
5	1	0-30	peltomulta	tiiltä		120	355,3	
6	1	0-30	peltomulta	kuonaa	sulanutta tiiltä?	1	0,6	
7	1	30-40	vaaleanharmaa / ruskea hiesu	tiiltä		20	290,3	
9	2	0-22	peltomulta	rautanaula	naulan kappale	1	2,7	
8	2	0-22	peltomulta	tiiltä		7	212,4	
10	2	22-33	vaaleanharmaa hiesu	tiiltä		1	0,8	
11	3	0-29	peltomulta	lasia	vihreää tasolasia	3	1,2	kerroksessa hiilenpaloja
12	3	0-29	peltomulta	tiiltä		30	96,8	kerroksessa hiilenpaloja
13	3	29-38	vaaleanruskea hiesu	palanutta luuta		1	0,1	
14	3	29-38	vaaleanruskea hiesu	tiiltä		23	43,9	
	4	0-39	peltomulta	metallia	rautaveitsen katkelma?	1	13	
15	4	0-39	peltomulta	lasia	vihreä astia- ja tasolasin pala	2	10,1	
16	4	0-39	peltomulta	tiiltä		25	56,4	
17	4	39-45	vaaleanruskea hiesu	tiiltä		32	69,7	kerroksessa hiilenpaloja
18	5	0-30	peltomulta	lasia	kirkas taso-, vihreä astia- sekä 2 vihreää tasolasin palaa	4	2,8	
	5	0-30	peltomulta	metallia	rautaesineen katkelma	1	16,8	
19	5	0-30	peltomulta	palanutta luuta		1	0,1	
20	5	0-30	peltomulta	tiiltä		22	52,9	
21	6	0-17	peltomulta	lasia	vihreää tasolasia	1	0,2	
22	6	0-17	peltomulta	tiiltä		18	111,9	
23	6	17-24	harmaa savi	luuta	hampaan pala	1	0,1	
24	6	17-24	harmaa savi	tiiltä		10	112,2	
25	7	0-20	peltomulta	tiiltä		7	23,3	
26	8	0-18	peltomulta	tiiltä		21	97,7	kerroksessa hiilenpaloja
27	8	0-18	peltomulta	kuonaa	savikuonaa	1	8,7	kerroksessa hiilenpaloja
28	9	0-16	peltomulta	luuta		1	0,4	
29	9	0-16	peltomulta	tiiltä		26	70,7	
30	10	0-34	peltomulta	lasia	vihreää tasolasia	1	0,6	
31	10	0-34	peltomulta	tiiltä		10	165,6	
32	11	0-30	peltomulta	lasia	vihreää tasolasia	1	0,3	
33	11	0-30	peltomulta	??	tunnistamaton materiaali	1	0,1	
34	11	0-30	peltomulta	tiiltä		22	79,4	
35	12	0-29	peltomulta	luuta		1	0,7	
36	12	0-29	peltomulta	palanutta luuta		1	0,3	
37	12	0-29	peltomulta	tiiltä		26	79,6	
38	13	0-35	peltomulta	fajanssia		1	0,1	kerroksessa hiilenpaloja
39	13	0-35	peltomulta	lasia	vihreää astia- ja tasolasia sekä 1 kirkas astialasin pala	9	5,5	kerroksessa hiilenpaloja
40	13	0-35	peltomulta	rautanaula	naulan katkelma	5	21,8	kerroksessa hiilenpaloja
41	13	0-35	peltomulta	luuta	1 hammas	8	9,5	kerroksessa hiilenpaloja
42	13	0-35	peltomulta	tiiltä		91	1011,4	kerroksessa hiilenpaloja

Alanumero	Koekuoppa	syvyys cm	maalaji	löytölaji	kuvaus	kpl	paino g	muuta
43	13	35-80	ruskea hiesu	lasia	vihreää tasolasia	1	0,4	kerroksessa häiriöitä; runsaasti tiiltä, sekä eläinten luita. Kuopan W-laidassa oja, jossa häiriö jatkui syvemmälle.
44	13	35-80	ruskea hiesu	tiiltä		18	528,9	kerroksessa häiriöitä; runsaasti tiiltä, sekä eläinten luita. Kuopan W-laidassa oja, jossa häiriö jatkui syvemmälle.
45	13	35-80	ruskea hiesu	laastia		8	5,1	kerroksessa häiriöitä; runsaasti tiiltä, sekä eläinten luita. Kuopan W-laidassa oja, jossa häiriö jatkui syvemmälle.
46	14	0-26	multa	simpukan kuorta?		1	0,1	
47	14	0-26	multa	luuta		1	0,2	
48	14	0-26	multa	tiiltä		33	100,4	
49	15	0-25	peltomulta	fajanssia		5	2,5	
	15	0-25	peltomulta	lasia	vihreää tasolasia	1	1	
	15	0-25	peltomulta	rautanaula		1	3,3	
50	15	0-25	peltomulta	tiiltä		27	311,5	
51	15	25-45	vaaleanruskea hiesu	tiiltä		1	0,7	
53	16	0-25	multa	rautanauloja	nauloja sekä katkelmia	4	23,6	
52	16	0-25	multa	simpukan kuorta		1	0,5	
54	16	0-25	multa	tiiltä		7	64,9	
	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	fajanssia		2	2,2	
	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	lasia		17	9,4	
	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	rautanauloja	nauloja + piikkilangan katkelmia	18	29,4	
	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	simpukkaa		1	0,5	
	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	tiiltä		76	770,5	
	17 A, B	0-25	pintahumus / ruskea multa	kvartsia		1	5,1	
	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	fajanssia		2	1,1	
	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	lasia		3	6,9	
	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	rautanaula		2	21,2	
	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	simpukkaa?		6	2,2	
	17 C, D, E, F	0-20	pintahumus / ruskea multa	tiiltä		11	160,9	
	17 A, B	25-35	hiekan ja tiilimurskan sekainen savimulta	lasia		3	1,1	
	17 C, D, E, F	20-45	hiekan ja tiilimurskan sekainen multa	lasia	kirkasta astialasia	1	0,2	
	17 C, D, E, F	20-45	hiekan ja tiilimurskan sekainen multa	tiiltä		11	74,8	
	17 E, F	45-60		tiiltä		1	0,5	
	18	0-18	peltomulta	luuta		10	14,4	
	18	0-18	peltomulta	palanutta luuta		1	0,1	
	18	0-18	peltomulta	tiiltä		20	216,6	
	18	18-30	harmaa savi	tiiltä		14	67,3	
	18	18-30	harmaa savi	laastia		1	7,6	
	19	0-33	peltomulta	fajanssia		2	0,4	
	19	0-33	peltomulta	lasia	vihreää tasolasia	3	2,7	
	19	0-33	peltomulta	rautanaula	hevosenkenkänaula?	1	2,2	
	19	0-33	peltomulta	luuta		13	21,9	
	19	0-33	peltomulta	tiiltä		8	29,6	
	20	0-45	ruskea multa	lasia		9	10	

Alanumero	Koekuoppa	syvyys cm	maalaji	löytölaji	kuvaus	kpl	paino g	muuta
	20	0-45	ruskea multa	rautanauloja	osa piikkilangan paloja	15	35	
	20	0-45	ruskea multa	tiiltä		71	281	
	20	45-60	vaalean ruskea hiekkainen hiesu	tiiltä		4	9,3	
	20	60-82E/89W	vaalean ruskean hiesu	rautanauloja		3	12,7	
	20	60-82E/89W	vaalean ruskean hiesu	tiiltä		6	48,9	
	21	0-26	peltomulta	fajanssia		1	0,6	
	21	0-26	peltomulta	lasia		6	2,4	
	21	0-26	peltomulta	liitupiippu	varren kappale	1	0,8	
	21	0-26	peltomulta	rautanauloja	naulan katkelmia, 6 piikkilangan palaa?	12	45,6	
	21	0-26	peltomulta	luuta		4	9	
	21	0-26	peltomulta	palanutta luuta		2	0,6	
	21	0-26	peltomulta	tiiltä		35	141,5	
	22	0-25	peltomulta	lasia		16	24,9	
	22	0-25	peltomulta	rautanaula		6	19,9	
	22	0-25	peltomulta	tiiltä		25	265,1	
	22	0-25	peltomulta	laastia		6	31,7	
	22	25-45	harmaanruskea tiilimurskan sekainen savi	lasia		2	1,3	
	22	25-45	harmaanruskea tiilimurskan sekainen savi	rautanaula		1	2,8	
	22	25-45	harmaanruskea tiilimurskan sekainen savi	tiiltä		24	396,7	
	22	45-60	vaaleanharmaa hiesu, jossa tiilenpaloja	tiiltä		5	51,3	
	22	60-85	vaaleanharmaa hiesu	rautanaula		1	9,1	
	22	60-85	vaaleanharmaa hiesu	tiiltä		3	16,7	
	23	0-26	peltomulta	palanutta luuta		1	4,1	
	23	0-26	peltomulta	tiiltä		23	147	
	24	0-27	peltomulta	rautanaula	naulan katkelma	1	2,6	
	24	0-27	peltomulta	fajanssia		1	0,6	
	24	0-27	peltomulta	luuta		1	0,7	
	24	0-27	peltomulta	palanutta luuta		7	2,2	
	24	0-27	peltomulta	tiiltä		4	9	
	25	0-27	peltomulta	luuta		1	3,9	
	25	0-27	peltomulta	palanutta luuta		1	0,3	
	25	0-27	peltomulta	tiiltä		3	13	
	26	0-21	peltomulta	liitupiippu	pesän kappale	1	1,2	
	26	0-21	peltomulta	rautanaula		1	4,4	
	26	0-21	peltomulta	palanutta luuta		1	0,3	
	26	0-21	peltomulta	tiiltä		8	10,7	
	27	0-16	peltomulta	lasia	vihreää tasolasia	1	0,3	
	27	0-16	peltomulta	tiiltä		3	43	
	28	0-16	peltomulta	fajanssia		1	0,2	
	28	0-16	peltomulta	luuta		2	11,4	
	28	0-16	peltomulta	tiiltä		7	23,5	
	29	0-16	peltomulta	tiiltä		9	15,4	
	30	0-17	peltomulta	lasia	vihreää astialasia	1	0,1	
	30	0-17	peltomulta	tiiltä		6	86,8	
	31	0-17	peltomulta	rautanaula		1	1,9	
	31	0-17	peltomulta	luuta		1	2,1	
	31	0-17	peltomulta	tiiltä		5	5,7	
	32	0-18	peltomulta	lasia	vihreää tasolasia	1	0,5	
	32	0-18	peltomulta	tiiltä		4	14,7	
	32	0-18	peltomulta	palanutta savea		1	2,3	
	34	0-15	multa	fajanssia		1	1,4	
	34	0-15	multa	liitupiippu	varren kappale	1	3,6	
	34	0-15	multa	rautanaula		1	5,5	

Alanumero	Koekuoppa	syvyys cm	maalaji	löytölaji	kuvaus	kpl	paino g	muuta
	34	0-15	multa	luuta		4	3,6	
	34	0-15	multa	palanutta luuta		1	0,2	
	34	0-15	multa	tiiltä		6	191,1	
	34	15-28	ruskea mullansekainen hiesu	tiiltä		8	46,3	
	34	28-49	harmaa kivinen hiesu	lasia	vihreää astialasia	7	48,9	
	34	28-49	harmaa kivinen hiesu	rautaa?	epämääräinen metallimöhkö	1	57,7	
	34	28-49	harmaa kivinen hiesu	tiiltä		16	65,3	
	35	0-18	peltomulta	rautaa?	epämääräinen metallinpala	1	8,5	
	35	0-18	peltomulta	tiiltä		5	28,2	
	36	0-22	peltomulta	tiiltä		7	25,5	
	37	0-22	peltomulta	posliinia		1	0,8	
	37	0-22	peltomulta	tiiltä		7	34,5	
	38	0-11	multa	tiiltä		4	80,1	
	38	11-16	savi	tiiltä		14	189,8	
	39	0-14	peltomulta	tiiltä		7	7,7	
	40	0-14	peltomulta	fajanssia		1	0,6	
	40	0-14	peltomulta	lasia	vihreää astialasia	1	0,2	
	42	0-17	peltomulta	lasia	vihreää tasolasia	1	0,4	
	42	0-17	peltomulta	simpukkaa		1	0,9	
	42	0-17	peltomulta	luuta		1	1,2	
	42	0-17	peltomulta	tiili		4	6,3	
	43	0-20	pintamaa / multa	rautanaula?	epämääräinen rautaesine	1	4,6	
	43	0-20	pintamaa / multa	palanutta luuta		3	1,3	
	43	20-50	tumma soransekainen multa	tiiltä		9	242,6	
	44	21-30E/35W	vaaleanruskea kivinen hiekkahiesu	lasia	vihreää tasolasia	1	0,2	
	44	21-30E/35W	vaaleanruskea kivinen hiekkahiesu	tiiltä		1	3,5	
	45 (röykkiö A)	0-45	kivien ja tiilimurskan sekainen multa	posliinia		1	0,2	
	45 (röykkiö A)	0-45	kivien ja tiilimurskan sekainen multa	lasia		11	6,6	
	45 (röykkiö A)	0-45	kivien ja tiilimurskan sekainen multa	tiiltä		1	5,3	

Maa- ja hiilinäytteet

Maanäytteet

Tarkemmat tiedot näytteiden ottopaikoista on esitetty kaivauskertomuksen liitteen 1 kartoissa 6 ja 7.

Takymetripiste on takymetrillä mitattu näytteenottopaikka. Koordinaatit viittaavat kaivauksen sisäiseen muokkaamattomaan koordinaatistoon. Alkuperäinen takymetritiedosto on tallennettu Tampereen museoiden SIIRI tietokantaan hankkeen liitetiedostoksi.

Maanäyte 1, koekuoppa 17

Näytteenottopäivä: 29.6.2011

Koekuoppa 17, Röykö B, kivirakenteen reunasta, sen ulkopuolelta. Katso: liite 1, kartta 6

Takymetripiste: 851

Kaivausten sisäinen koordinaatisto: $x = 1034.270$; $y = 5015.729$; $z = -0.306$

Korjattu korkeus: 81,902 m mpy

Koekuopan 17 sijainti (YKJ 2003)

P= 6823 062

I = 3315 289

Z = 81,74 – 82,34

Maa- ja hiilinäytteet

Maanäyte 2, 29.6.2011, koekuoppa 17

Näytteenottopäivä: 29.6.2011

Koekuoppa 17, Røykkiö B, kivirakenteen sisäpuolelta. Katso: liite 1, kartta 6

Takymetripiste: 852

Kaivausten sisäinen koordinaatisto: $x = 1034.660$; $y = 5016.322$; $z = -0.394$

Korjattu korkeus: 81,814 m mpy

Koekuopan 17 sijainti (YKJ 2003)

P= 6823 062

I = 3315 289

Z = 81,74 – 82,34

Maa- ja hiilinäytteet

Maanäyte 3, koekuoppa 17

Näytteenottopäivä: 29.6.2011

Koekuoppa 17, Røykkiö B, kivien alta. Katso: liite 1, kartta 6

Takymetripiste: 853

huom: Radiohiilinäyte 2

Kaivausten sisäinen koordinaatisto: $x = 1035.181$; $y = 5016.420$; $z = -0.444$

Korjattu korkeus: 81,764 m mpy

Koekuopan 17 sijainti (YKJ 2003)

P= 6823 062

I = 3315 289

Z = 81,74 – 82,34

Maa- ja hiilinäytteet

Maanäyte 4, koekuoppa 22;

Näytteenottopäivä: 29.6.2011

Koekuoppa 22. Katso: liite 1, kartta 7

Takymetripiste: 855

Kaivausten sisäinen koordinaatisto: $x = 1031.348$; $y = 5005.787$; $z = -2.086$

Korjattu korkeus: 80,122 m mpy

Koekuopan 22 sijainti (YKJ 2003)

P= 6823 056

I = 3315 282

Z = 80,32 – 80,42

Maa- ja hiilinäytteet

Hiilinäytteet

Huomio: näytteet on nimetty jälkitöiden aikana uudelleen. Näyte 6 (H6) on takymetriaineiston hiilinäyte 3, näyte 7 (H7) puuttuu takymetriaineistosta ja näyte 9 (H9) on takymetriaineiston hiilinäyte 2.

Hiilinäyte: H6, Koekuoppa 22

Näytteenottopäivä: 29.6.2011

Nokia, Viikin säteri, kk 22, ajoitustulos: näyte 6

- tämä näyte on esitetty liitteen 1 kartassa 7 nimellä H6

- ajoituslaboratorioon lähetetyn näytteen kuvailussa mainittiin virheellisesti koekuopaksi kk 17. Oikea näytteenottokuoppa oli kk 22.

Näyte on otettu noin 75 cm syvyydeltä pinnasta

Takymetripiste: 856, hiilinäyte 3

Kaivausten sisäinen koordinaatisto: $x = 1031,329$ $y = 5005,820$ $z = -2,126$

Korjattu korkeus: 80,082 m mpy

Koekuopan 22 sijainti (YKJ 2003)

P= 6823 056

I = 3315 282

Z = 80,32 – 80,42

Maa- ja hiilinäytteet

Hiilinäyte: H7, koekuoppa 22

Näytteenottopäivä: 29.6.2011

Nokia, Viikin säteri, kk 22, ajoitustulos: näyte 7

- tämän näytteen ottopaikka on esitetty kartassa 7 nimellä H7

Kivirakenteen alta, tummanruskeasta savisesta hiesusta. Liite 1, kartta 7.

Takymetriaineisto: ei aineistoa

Kaivausten sisäinen koordinaatisto:

Korjattu korkeus: n. 80,55 m mpy

Koekuopan 22 sijainti (YKJ 2003)

P= 6823 056

I = 3315 282

Z = 80,32 – 80,42

Maa- ja hiilinäytteet

Hiilinäyte: H9, koekuoppa 17

Näytteenottopäivä: 29.6.2011

Nokia, Viikin säteri, kk 17, ajoitustulos: näyte 9

- tämän näytteen ottopaikka on esitetty kartassa 6 nimellä H9

Näyte on otettu noin 40 cm syvyydeltä pinnasta

Läheltä maanäyte 3

Takymetripiste: 854, hiilinäyte 2

Kaivausten sisäinen koordinaatisto: $x = 1035,18$ $y = 5016,39$ $z = 81,965$

Korjattu korkeus: 80,082 m mpy

Koekuopan 17 sijainti (YKJ 2003)

P= 6823 062

I = 3315 289

Z = 81,74 – 82,34